

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА
СПОРТУ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

ІНСТИТУТ ТУРИЗМУ

КАФЕДРА ТУРИЗМОЗНАВСТВА І ТУРИСТИЧНИХ
СПЕЦІАЛІЗАЦІЙ

МЕТОДИКА НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Навчально-методичний посібник.

Для студентів освітнього напрямку 8.14010301 - „Туризм”

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

2012

УДК 378.147:001

ББК 74.584(4 Укр) 738 е

Методика написання та оформлення магістерських робіт. Навчально-методичний посібник / автори-упорядники М. В. Вишиванюк С. М. Філюк, В. С. Великочий – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2012. – 112 с.

Рецензенти:

Савчук Б.П. – доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри туризму і краєзнавства

Орлова В.В. – кандидат економічних наук, доцент кафедри туризмознавства і туристичних спеціалізацій

Затверджено Вченою радою Інституту туризму Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Протокол № 8 від «17» травня 2012 р.

УДК 378.147:001

ББК 74.584(4 Укр) 738 е

ББК 72.4

© Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ВСТУП

Магістр – це освітньо-кваліфікаційний рівень фахівця, який на підставі отриманої кваліфікації бакалавра або спеціаліста здобуває поглиблені спеціальні уміння та знання інноваційного характеру, досвід їх застосування для продукування нового знання, вирішення проблемних професійних завдань у галузі педагогічної освіти, науки, управління тощо.

Підготовка спеціалістів кваліфікаційного рівня «магістр» здійснюється відповідно:

- Постанови Кабінету Міністрів України №65 від 20 січня 1998 року;

- Наказу Міністра освіти України №86 від 4 березня 1998 року про ступеневу освіту;

- Статті 8 Закону України «Про вищу освіту» (№ 2984-III від 17 січня 2002 року);

- «Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України 20 січня 1998 року за № 65.

- Постанова Кабінету Міністрів України № 165 від 02.03. 2010 р.

Здобуття кваліфікації магістра здійснюється на базі відповідної освітньо-професійної програми протягом одного року. За період навчання магістр має розширити та поглибити свої знання з соціально-гуманітарних, природничо-наукових дисциплін, набути психолого-педагогічної підготовленості до викладання фахових навчальних дисциплін у вищій школі та науково-дослідницької роботи.

Загальним для студентів всіх магістерських програм є інтегрована логічна взаємопов'язана система, яка включає три блоки дисциплін (нормативні, за вибором навчального закладу і дисципліни спеціалізації) та магістерська робота.

Зміст науково-дослідницької роботи магістра визначається за індивідуальним планом. З метою вироблення у магістрантів дослідницьких умінь, а також з метою узагальнення, систематизації, поглиблення знань із соціально-гуманітарних дисциплін та з фахових предметів

навчальним планом передбачено підготовку, написання та захист кожним магістрантом науково-дослідницької магістерської роботи на засіданні Державної екзаменаційної комісії.

Увесь комплекс предметів, які вивчає магістрант, готує його не тільки до викладацької діяльності, а й до самостійної науково-дослідницької роботи. Цьому суттєво сприяє написання ним магістерської роботи, яку іноді називають малою дисертацією і яка слугує основою подальшого дослідження певного наукового напрямку.

Магістранти за студентські роки набувають навичок самостійної навчальної роботи з літературою та першоджерелами: науковими статтями, монографіями, друкованою періодикою, електронними інформаційними ресурсами та ін. Вони вчаться відбирати та систематизувати необхідні факти, аналізувати їх, оформляти рукопис (реферат, курсова і дипломна робота). Успішне виконання цих елементів науково-дослідницької роботи є важливим підготовчим етапом для написання магістерської роботи.

Студент, який отримує магістерський освітньо-кваліфікаційний рівень, повинен бути не тільки широко ерудованим (що необхідно для викладацької діяльності), а й володіти методологією наукової творчості, сучасними технологіями дослідження і, насамперед, провідними науковими технологіями, методами збору, обробки і подання наукової інформації. Ці завдання і визначають вимоги до підготовки магістерської роботи.

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Написання і захист магістерської роботи передбачено Положенням про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, що затверджено наказом Міністерства освіти і науки України від 2 червня 1993 р. № 161.

На підставі магістерської роботи Державна екзаменаційна комісія (ДЕК) визначає рівень теоретичної підготовки випускника і приймає рішення про присвоєння кваліфікації та видачу диплома магістра.

Метою написання студентами роботи є:

- систематизація, закріплення та поглиблення теоретичних і практичних знань студентів зі спеціальності та застосування їх для вирішення конкретних проблем і завдань туристського менеджменту;

- розвиток у студентів навичок самостійної роботи та оволодіння методикою наукових досліджень, аналітичних та експериментальних розрахунків, науково-практичного обґрунтування висновків і рекомендацій під час розв'язання питань за темою магістерської роботи.

Виконання магістерської роботи повинно відповідати найважливішим загальним вимогам:

- студент розкриває тему магістерської роботи на основі поєднання теоретичних знань з практичною діяльністю, не обмежуючись матеріалом підручника, користується додатковими джерелами інформації: законодавчо-нормативними документами, науковими публікаціями, інструкціями, статистичними даними, фінансовою звітністю суб'єктів господарювання тощо;

- у структурі магістерської роботи виокремлюють вступ, основну частину (теоретичну основу дослідження, аналітично-дослідну частину, обґрунтування пропозицій щодо вдосконалення предмета та об'єкта дослідження), висновки;

- текст магістерської роботи студент викладає та оформлює відповідно до державного стандарту;

- текст викладає самостійно, не допускається дослівне цитування з нормативних актів, навчальної та наукової літератури;
- студент виконує магістерську роботу державною мовою України;
- при виконанні магістерської роботи студент повинен враховувати зміни в чинному законодавстві України;
- студент подає виконану магістерську роботу на перевірку та рецензування не пізніше ніж за місяць до початку випускної сесії.

Магістерська робота повинна засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його загальнонаукову, загальноекономічну та спеціальну підготовку, вміння застосовувати здобуті знання для розв'язання конкретних наукових і практичних завдань.

Тема магістерської роботи повинна бути актуальною, а об'єкт дослідження — комплексно та системно проаналізованим відповідно до сучасних вимог.

Магістерська робота є важливим видом самостійної роботи студентів. Студенти при цьому набувають:

- навичок самостійної роботи над навчально-методичною, монографічною і періодичною літературою;
- уміння підбирати і узагальнювати фактичний матеріал;
- досвіду виявлення закономірностей розвитку туризму;
- уміння поглиблено аналізувати окремі туристичні явища і процеси;
- навичок практичного користування науковою термінологією;
- уміння виявляти тенденцію і прогнозувати подальший розвиток туристичних явищ і процесів, які відбуваються в туристичній сфері;
- уміння показувати шляхи оптимізації того чи іншого туристичного процесу, а то і давати рекомендації щодо подальшого його розвитку.

Для полегшення виконання магістерського дослідження в додатках до цих методичних рекомендацій

пропонується взірець оформлення титульного аркуша (Додаток 1) та взірець оформлення змісту (Додаток 2), правила оформлення бібліографічного списку (Додаток 3).

Успішне проведення наукового дослідження та написання магістерської роботи залежить від багатьох чинників, серед яких найважливішим є чітка уява про основні вимоги, що ставляться до них. Ці вимоги стосуються насамперед наукового рівня робіт, її змісту, структури, форми викладу матеріалу, а також їх оформлення.

При оцінюванні магістерської роботи береться до уваги не лише якість самої роботи, наукова новизна, характер викладення основних положень при публічному захисті, а й відповідність її оформлення стандартним вимогам.

Невідповідність в оформленні магістерської роботи державним стандартам і встановленим вимогам може суттєво вплинути на остаточну оцінку роботи, а через значні відхилення — недопущено до захисту. Тому оформленню роботи треба приділити особливу увагу.

Згідно з нормативними вимогами вищої школи та інших актів законодавства України з питань освіти магістерські роботи виконуються з метою закріплення, поглиблення і узагальнення знань, одержаних студентами за час навчання та їх застосування до комплексного вирішення конкретного фахового завдання.

Рекомендації до виконання магістерської роботи визначають компетенцію та функціональні обов'язки структурного підрозділу і посадових осіб, залучених до процесу виконання магістерських робіт, а також всі необхідні вимоги до виконання та оформлення магістерських робіт.

Основою посібника є державні стандарти і нормативні матеріали, які стосуються оформлення рукописів наукових робіт. Значна увага відведена правилам бібліографічного опису друкованих видань, оскільки, як свідчить досвід, їх оформлення становить проблему для студентів.

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО МАГІСТРАТУРУ
ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

1.1. Положення про магістратуру Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (далі – Положення) розроблено на підставі:

– Законів України «Про освіту» та «Про вищу освіту»;

– Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах (наказ міністра освіти України від 2.06.93 р., №161);

– Положення про освітньо-кваліфікаційні рівні (ступеневу освіту) (постанова Кабінету Міністрів України від 20.01.98 р., № 65);

– Рекомендацій про порядок створення, організацію і роботу державної екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії у вищих навчальних закладах України (лист Міністерства освіти України від 29.12.93, № 83-5/1259);

– Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (затвердженого Вченою радою університету, протокол № 4 від 28.11.2006 р.);

1.2. Магістерська підготовка в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (далі – Університет) реалізує освітньо-професійні програми підготовки магістрів за спеціальностями (напрямами підготовки), акредитованими за IV рівнем.

1.3. Магістр – освітньо-кваліфікаційний рівень вищої освіти особи, яка на основі освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра або спеціаліста здобула повну вищу освіту, спеціальні вміння та знання, достатні для виконання професійних завдань та обов'язків інноваційного характеру певного рівня професійної діяльності, передбачених для первинних посад відповідного виду діяльності.

1.4. Особа, яка здобула освітньо-кваліфікаційний рівень магістра (надалі – магістр), повинна володіти

поглибленими знаннями з обраної спеціальності (напряму підготовки), уміннями та знаннями інноваційного характеру, навичками науково-дослідницької, науково-педагогічної та управлінської діяльності, набути певного досвіду використання одержаних знань і вміти продукувати елементи нових знань для вирішення завдань у відповідній сфері професійної діяльності.

1.5. Освітньо-професійна програма підготовки магістра забезпечує одночасне здобуття повної вищої освіти за певною спеціальністю та кваліфікації магістра на базі відповідної освітньо-професійної програми підготовки бакалавра (нормативний термін навчання визначається програмою, але не перевищує одного року). Здобуття кваліфікації магістра може здійснюватися також на базі відповідної освітньо-професійної програми підготовки спеціаліста (нормативний термін навчання визначається індивідуальною програмою з урахуванням академічної різниці між освітньо-професійною програмою спеціаліста та магістра, але не може перевищувати одного року).

1.6. Підготовка магістрів в Університеті здійснюється за денною та заочною формами навчання за наявності відповідної ліцензії, виданої Міністерством освіти і науки України.

1.7. Магістерська підготовка проводиться за спеціальностями «Переліку напрямів та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців у вищих навчальних закладах за відповідними освітньо-кваліфікаційними рівнями», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 24.05.97, № 507 та доповнення у вигляді Постанови Кабінету Міністрів № 1196 від 27.12. 2010 р. «Про внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 16.03.2000 р. № 507».

1.8. На осіб, які навчаються за освітньо-професійною програмою магістра, поширюються всі права та обов'язки, визначені чинним законодавством України для студентів відповідної форми навчання.

1.9. Фінансування підготовки магістрів може здійснюватися:

- за рахунок коштів Державного бюджету України та місцевих бюджетів;
- за рахунок цільових довгострокових кредитів;
- за рахунок коштів юридичних та фізичних осіб.

2. ВСТУП НА НАВЧАННЯ

2.1. Навчатися за освітньо-професійною програмою магістра можуть громадяни України, які мають базову вищу освіту з обраної спеціальності (напрямку підготовки) і виявили схильність до науково-дослідницької (творчої), науково-педагогічної або управлінської діяльності.

2.2. Підготовка магістрів здійснюється з числа випускників Університету, які закінчили навчання за відповідним напрямом підготовки, склали державну атестацію з оцінками «відмінно» або «добре», отримали диплом бакалавра або спеціаліста і мають середній бал за додатком до диплома не менше 4,0 та виявили схильність до науково-дослідної (творчої), науково-педагогічної діяльності, що підтверджується рекомендацією вченої ради інституту, факультету або наявністю у такої особи наукової публікації у фахових виданнях, диплому переможця міжнародних, всеукраїнських олімпіад, конкурсів, змагань.

2.3. Особи, які отримали освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста за відповідним напрямом підготовки в інших вищих навчальних закладах, можуть брати участь у конкурсі для навчання за освітньо-професійною програмою магістра, якщо вони склали державну атестацію з оцінками «відмінно» або «добре», мають середній бал за додатком до диплома не менше 4,0 та наукові публікації у фахових виданнях, дипломів переможці міжнародних, всеукраїнських олімпіад, конкурсів, змагань.

3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ

3.1. Навчальний процес для осіб, які навчаються за освітньо-професійною програмою магістра, організовується відповідно до Положення про організацію навчального процесу у вищих навчальних закладах, затвердженого наказом

Міністерства освіти України від 2.06.93, № 161 та Положення про кредитно-модульну систему організації навчального процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, з урахуванням таких особливостей:

- навчання може здійснюватися за індивідуальним навчальним планом, порядок затвердження якого визначає вчена рада інституту/факультету;

- навчальний час, відведений для самостійної роботи, повинен становити не менше 1/2 загального обсягу часу, визначеного програмою підготовки магістра;

- магістерська робота повинна передбачати проведення наукових досліджень (творчих розробок) з проблем відповідної галузі;

- державну атестацію здійснює державна екзаменаційна комісія відповідно до навчального плану спеціальності (напрямку підготовки) у формі захисту магістерської роботи;

- відповідальність за виконання індивідуального навчального плану магістра покладається на студента;

- магістрант, який своєчасно не виконав індивідуальний навчальний план, відраховується з університету; йому видається академічна довідка встановленого зразка;

- магістранту, який виконав усі вимоги навчального плану підготовки магістра, рішенням державної екзаменаційної комісії присвоюється відповідно до обраної спеціальності кваліфікація та видається державний документ про здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня магістра і повну вищу освіту;

- студенту, який отримав підсумкові оцінки «відмінно» не менш як з 75 % усіх навчальних дисциплін,

передбачених індивідуальним навчальним планом, а з інших навчальних дисциплін – оцінки «добре», отримав оцінки «відмінно» за результатами державної атестації та має попередній диплом про вищу (базову) освіту з відзнакою, видається документ про освіту з відзнакою;

– магістрант, який має наукові (творчі) здобутки, може бути рекомендований рішенням державної екзаменаційної комісії до навчання в аспірантурі.

3.2. Зміст освіти магістрів визначається нормативною й вибірковою частинами програми, розробленої в установленому порядку з кожної спеціальності (напрямку підготовки).

Нормативна частина програми повинна становити не менше 40 і не більше 60 відсотків загального обсягу навчального часу, передбаченого на підготовку магістра.

Вибіркову частину програми визначає Університет, з урахуванням його наукового потенціалу, потреб замовника фахівців та наукових інтересів магістра, його можливостей щодо оволодіння розділами суміжних освітніх програм.

3.3. Навчальний процес для студентів, які навчаються за освітньо-професійними програмами магістра, здійснюється в таких формах:

– навчальні аудиторні заняття (лекції, лабораторні, практичні, семінарські заняття, консультації, індивідуальні заняття);

– самостійна робота;

– науково-дослідницька робота на відповідній кафедрі;

– навчальна та виробнича практика;

– контрольні заходи.

3.4. Формами звітності про якість навчання є:

– контрольні, модульні контрольні роботи;

– доповіді на наукових та методичних конференціях, семінарах;

– підготовка й захист рефератів, звітів з виконаних науково-дослідницьких робіт;

– підготовка та публікація результатів наукової роботи;

– державна атестація.

3.5. Магістерську роботу магістрант виконує самостійно під керівництвом наукового керівника.

Теми магістерських робіт після їх обговорення на засіданні відповідної кафедри затверджуються розпорядженням директора інституту, декана факультету.

Коригування тем магістерських робіт допускається не пізніше ніж за три місяці до захисту.

3.6. Науковим керівником може бути особа з числа професорсько-викладацького складу університету, яка має науковий ступінь доктора або кандидата наук за профілем спеціальності, відповідної до спеціальності магістерської підготовки.

Наукового керівника підготовки магістра призначається розпорядженням директора інституту, декана факультету.

3.7. Науковий керівник один раз на семестр звітує на засіданні кафедри про виконання індивідуального плану магістрантом.

3.8. Магістерська робота повинна містити постановку завдання, огляд літератури, результати досліджень, проведених магістрантом, висновки, список використаних джерел, додатки. Обсяг основного тексту магістерської роботи повинен становити не більше 100 сторінок.

3.9. Магістрант зобов'язаний не пізніше ніж за місяць до початку роботи державної комісії пройти попереднє обговорення магістерської роботи (попередній захист) на засіданні кафедри, що засвідчується випискою з протоколу про можливість допуску роботи до захисту у державній екзаменаційній комісії.

Не пізніше ніж за 10 днів до захисту на кафедру магістрант повинен подати остаточний варіант магістерської роботи з відгуком наукового керівника і рецензією.

Завідувач кафедри подає директору інституту/декану факультету доповідну записку про допуск до захисту магістерських робіт, на підставі якої готується наказ про допуск до державної атестації.

3.10. Рецензування магістерських робіт доручають висококваліфікованим фахівцям виробничих, наукових і

проектних організацій, працівникам та викладачам вищих навчальних закладів III-IV рівнів акредитації. Перелік рецензентів затверджується директором інституту, деканом факультету за поданням завідувача кафедри. Рецензія повинна містити оцінку роботи за національною шкалою оцінки знань. Негативна рецензія не є підставою для відхилення роботи від її захисту.

3.11. У державну комісію до початку її роботи необхідно подати:

- наказ про допуск до захисту роботи;
- протокол попереднього захисту магістерських робіт на кафедрі;
- остаточний варіант магістерської роботи;
- ілюстративний матеріал (якщо такий передбачений);
- матеріали, що характеризують наукову цінність виконаної роботи:
  - друковані тези доповідей, статті, методичні розробки тощо (якщо вони є);
  - відгук наукового керівника;
  - завірену рецензію.

3.12. Рішення про захист магістерської роботи приймається державною екзаменаційною комісією.

При недостатньому рівні магістерської роботи комісія може рекомендувати доопрацювати роботу й подати її до повторного захисту через рік.

3.13. Університет зобов'язаний створити умови для виконання магістрантами індивідуального плану в повному обсязі й повинен:

- сприяти публікації наукових (науково-методичних) статей магістрантів у фахових збірниках наукових праць та науково-практичних виданнях;
- надавати студентам для користування навчальні приміщення, наукові фонди бібліотеки, наукове обладнання та устаткування;
- забезпечити доступ до інформаційних мереж, у тому числі до мережі Інтернет;
- сприяти участі студентів у наукових та методичних конференціях;

– організувати для студентів проведення факультативних курсів з проблемних питань за участю провідних учених;

3.14. За організацію навчального процесу студентів магістратури відповідають завідувачі випускних кафедр та наукові керівники магістерських робіт.

ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Відповідно до Законів України «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», науково-педагогічний працівник (викладач вищого навчального закладу, педагог вищої школи) – особа з повною вищою освітою (яка пройшла спеціальну підготовку і одержала освітньо-кваліфікаційний рівень магістра обраної спеціальності), яка здійснює науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти третього і четвертого рівнів акредитації у поєднанні з науковою та науково-технічною діяльністю.

Відомо, що основу методології наукової діяльності, обраної магістрантом, становить визначення наукового апарату дослідження, який є сукупністю базових структурних компонентів і параметрів магістерської роботи. Слід зазначити, що це завдання для магістранта є одним з найважчих. Саме при визначенні наукового апарату дослідження магістранти найчастіше припускаються помилок. На нашу думку, не тільки знання вимог до написання магістерської роботи, а й аналіз помилок інших магістрантів під час здійснення ними науково-дослідної діяльності, а саме визначення наукового апарату дослідження, дасть їм змогу уникнути помилок у власній роботі, тому що джерело мудрості людини – її досвід, а одним із джерел її досвіду є власні помилки. Важливо лише навчитися їх аналізувати та виправляти.

Перед тим, як визначити основні помилки магістрантів спеціальності «Туризм» у формуванні наукового апарату дослідження в процесі написання ними магістерських робіт, проаналізуємо основні вимоги до нього. Зазначимо, що ці вимоги сформульовані нами відповідно до Державного стандарту України ДСТУ 3008-95 «Документація. Звіти у сфері науки і техніки. Структура і правила оформлення». При цьому мається на увазі те, що кандидатська дисертація відрізняється від магістерської роботи глобальністю вирішуваної в ній проблеми або завдань, глибиною та ґрунтовністю дослідження,

змістовим наповненням, особистим внеском автора роботи в педагогічну науку, обсягом тощо. Разом з тим зберігається єдиний методологічний підхід до наукової діяльності, результатом якої є написання відповідних видів кваліфікаційних робіт.

Відомо, що наукове завдання чи проблема – це форма наукового знання, в якій визначаються межі достовірного та прогнозуються шляхи розвитку нового знання. Наукова проблема відображається в темі дослідження, тобто *тема магістерської роботи* являє собою наукове завдання (проблему), яке існує в теорії та практиці тієї спеціальності, з якої захищається магістерська робота.

Магістерська робота є випускною кваліфікаційною роботою науково-методичного характеру. За своїм змістом вона повинна відповідати сучасному рівню розвитку науки та суті наукового завдання, що розв'язується. Магістерську роботу потрібно подати в такому вигляді, який дозволяє оцінити, наскільки повно відображені і обґрунтовані в ній положення, висновки та рекомендації, їхня теоретична новизна та практична значущість.

Сукупність поданих на захист результатів має свідчити про наявність у магістранта навичок і умінь проведення наукової роботи в обраній сфері. Науковий рівень магістерської роботи мусить відповідати програмі навчання. Її виконання має не стільки вирішувати наукові завдання, скільки продемонструвати рівень наукової кваліфікації автора, готовність самостійно вести науковий пошук, бачити професійні проблеми, володіти найбільш загальними методами дослідження, розробляти конкретні методики для збору матеріалу, аналізувати та узагальнювати одержані дані й робити відповідні висновки (згідно з поставленими в магістерській роботі дослідницькими завданнями).

При написанні магістерської роботи магістрант має обов'язково покликатися на авторів і джерела, з яких запозичив матеріали або окремі результати. Коли використовується запозичений матеріал без покликання на автора та джерело, то магістерська робота знімається з

розгляду незалежно від стадії проходження (без права повторного її захисту).

У магістерській роботі необхідно стисло, логічно та аргументовано викладати зміст і результати досліджень, уникати загальних слів, бездоказових тверджень, тавтології. Її подають до захисту у вигляді спеціально підготовленого рукопису в твердому переплетенні.

Зміст магістерської роботи в найбільш систематизованому вигляді фіксує як вихідні передумови наукового дослідження, так і весь його хід, а також отримані при цьому результати. Водночас, тут не просто описуються наукові факти, а й здійснюється їх всебічний аналіз, розглядаються типові ситуації, в яких вони виявляються. Специфічними є не лише зміст магістерської роботи, а й форма його викладу, яка характеризується певним ступенем абстрагування, активним застосуванням математичного апарату, засобів логічного мислення, комп'ютерних методик та математичної статистики. Для викладу матеріалу роботи характерні аргументованість суджень та точність приведених даних. Орієнтуючись на читачів з високою професійною підготовкою, її автор включає в свій текст увесь знаковий апарат (таблиці, формули, символи, діаграми, схеми, графіки тощо), тобто все те, що складає “мову науки”, яка зрозуміла тільки фахівцям.

Вибір теми. Вибір теми для магістерської роботи не повинен мати випадковий характер. Студент (магістрант) уже протягом написання курсової та дипломної роботи має визначитись у своїх наукових інтересах, у межах яких він хотів би працювати й далі. Тематику магістерських робіт розробляє випускова кафедра, затверджує її на засіданні та схвалює Рада інституту (факультету). Проте магістрант має право не тільки вибору теми із запропонованого кафедрою списку, а й можливість запропонувати свою тему з необхідним обґрунтуванням доцільності її розробки, наприклад, досліджувати далі, поглиблювати і розвивати в контексті проблем вищої школи тему своєї бакалаврської чи дипломної роботи.

При обранні теми магістрант мусить враховувати свої інтереси, нахили, а також такі фактори, як актуальність теми, її наукове і практичне значення, ступінь висвітлення питання в науковій літературі, доступність бази дослідження та ін.

Назва теми магістерської роботи повинна бути, по можливості, короткою, відповідати обраній спеціальності та суті вирішеної наукової проблеми (завдання), вказувати на мету магістерського дослідження і його завершеність. Іноді для більшої конкретизації до назви слід додати невеликий (4-6 слів) підзаголовок. У назві не бажано використовувати ускладнену термінологію псевдонаукового характеру. Треба уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «Матеріали до вивчення...», «До питання...» і т. ін., в яких не відбито достатньою мірою суть проблеми.

Необхідно зазначити, що вибір теми – найвідповідальніший етап у науково-дослідній діяльності магістранта. Він визначає його діяльність протягом досить тривалого часу (одного, двох, а іноді й більше років), зумовлює стратегію дослідження, яке буде покладено в основу написання магістерської роботи. Правильний вибір теми забезпечує успішне виконання магістрантом цього виду кваліфікаційної праці, тобто її результат.

У назві магістерської роботи (темі дослідження) має бути відображено вирішення суперечностей і проблем, які існують у професійній діяльності науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів.

Серед основних критеріїв визначення теми науковці виділяють такі: актуальність, новизна й перспективність; наявність теоретичної бази; можливість виконання теми (проведення дослідження) у певному вищому навчальному закладі; зв'язок теми з конкретними господарськими планами та програмами; можливість отримання від упровадження результатів дослідження перспективного ефекту [1; 2].

Згідно з основними вимогами ВАК України до дисертацій та авторефератів дисертацій, їх назва повинна бути:

1) по можливості, короткою (до 10 слів), але в дужках можуть додаватися 4–5 слів для її уточнення, наприклад, «Формування професійної компетентності майбутніх педагогів ВНЗ (теоретико-методологічний аспект)»;

2) відповідати обраній спеціальності;

3) відповідати суті вирішеного наукового завдання (проблеми);

4) відбивати предмет дослідження;

5) вказувати на мету дослідження і його завершеність.

Основні помилки при визначенні теми дослідження:

– тема формулюється дуже «вузько», наприклад, як одне із завдань дослідження або, навпаки, занадто широко, «розмито»;

– назва теми магістерської роботи починається зі слова «дослідити...», що вказує на спосіб досягнення мети, а не на наукову проблему, яка є предметом дослідження;

– у назві роботи застосовується більше ніж 10 слів (багатослів'я);

– тема не актуальна.

Орієнтовна тематика наукових робіт розробляється на кафедрі. Кафедра призначає і наукового керівника. Якщо студент вже працює над якоюсь проблемою, він може запропонувати свою тему роботи, попередньо порадившись з науковим керівником.

До виконання магістерських робіт залучаються студенти, які добре зарекомендували себе у навчанні і виявили схильність до науково-дослідної роботи. При цьому вони повинні мати тільки добрі і відмінні оцінки.

Керівниками магістерських робіт призначаються професори і доценти. Керівник магістерської роботи, відповідно до теми, видає студенту завдання з вивчення об'єкта, збирання матеріалів до наукової роботи і з обов'язковою вказівкою терміну завершення (Дод.№ 5). Це завдання разом з роботою подається в ДЕК. (Дод. № 12).

Планування роботи. Після затвердження теми на відповідній кафедрі доцільно розпланувати час для роботи над нею. Терміни виконання магістрант визначає сам, враховуючи конкретні умови, свої індивідуальні

особливості, бюджет часу, однак є одна обов'язкова вимога: магістерська робота повинна бути подана в термін, який визначається графіком навчального процесу і встановлений кафедрою (попередній захист роботи) та факультетом (захист магістерської роботи перед державною екзаменаційною комісією).

При складанні календарного плану особливо суттєвим є дотримання логічної послідовності виконання етапів роботи. Встановлення конкретних термінів проведення дослідження не тільки сприяє самоорганізації магістранта, а й дає можливість своєчасно отримати консультацію наукового керівника, який може на всіх етапах виконання магістерської роботи контролювати її хід і коригувати зміст.

Виконана робота здається керівнику не пізніше як за 1 місяць до початку державних екзаменів. Керівник у десятиденний термін перевіряє виконану роботу і разом з короткими письмовими висновками подає її завідувачу кафедри, який вирішує питання про допуск до захисту.

Допущена до захисту наукова робота передається кафедрою рецензентам, які підбираються з числа кваліфікованих працівників туристичних закладів, споріднених за профілем роботи, або з дипломованих викладачів університету. Для магістерської роботи необхідно мати дві рецензії.

Рецензенти у п'ятиденний термін знайомляться з роботою і рецензують її. Після цього магістерська робота разом з відгуком наукового керівника, рецензіями та рішенням кафедри подається Державній екзаменаційній комісії.

Захист магістерських робіт проводиться на відкритих засіданнях ДЕК. Доброякісно виконана магістерська робота оцінюється з урахуванням її актуальності, новизни, теоретичного рівня і практичного значення, а також виявленої випускником самостійності та ініціативи при виконанні роботи.

На захисті студент робить коротке повідомлення в межах 10-15 хвилин, в якому вказує мотиви вибору теми, методи роботи, висновки та їх обґрунтування. Потім

зачитуються відзиви і рецензії, заслуховуються відповіді студента на поставлені запитання.

Автору роботи надається можливість відповісти на зроблені зауваження, дати необхідні довідки.

ДЕК на відкритому засіданні обговорює результати захисту і простою більшістю голосів виносить рішення про оцінку роботи (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Після захисту магістерські роботи передаються на кафедри. Всі роботи реєструються у спеціальних журналах і протягом 5 років зберігаються у бібліотеці вищого навчального закладу, після чого списуються в установленому порядку.

ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна бути виконана на належному науково-теоретичному рівні, включати огляд літератури з обраної теми, характеристику рівня дослідженості проблеми, аналіз спостережень на туристичних підприємствах під час різного виду практик, власного туристичного досвіду, результат дослідження та його інтерпретацію, містити висновки і рекомендації, список використаної літератури.

Магістерська робота- це самостійна науково-дослідницька робота, яка набуває кваліфікаційної функції, тобто виконується з метою публічного захисту на засіданні Державної екзаменаційної комісії, наслідком чого є присудження академічного ступеня магістра. Основне завдання її автора – продемонструвати рівень власної наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і розв’язувати конкретні наукові завдання.

У процесі виконання магістерської роботи студент виявляє здібності до самостійних наукових досліджень; рівень теоретичних знань з певної теоретичної дисципліни; уміння і навички роботи з науковою літературою, аналізу і синтезу туристичних фактів, експериментальної роботи й опису її результатів; вміння робити висновки і узагальнення, які впливають із завдань дослідження, формулювати практичні рекомендації на допомогу працівникам туристичної галузі та туристам.

Магістерська робота в системі професійної підготовки студентів у вищому навчальному закладі має на меті:

- систематизацію, закріплення, розширення отриманих у вузі теоретичних і практичних знань зі спеціальності та застосування їх при вирішенні конкретних наукових, виробничих та інших завдань;
- розвиток уміння узагальнювати і критично оцінювати теоретичні положення, виробляти власну точку зору з проблем дослідження;

- розвиток навичок самостійної роботи і оволодіння методикою дослідження, зокрема експерименту, комп'ютерною технікою, що пов'язано з темою роботи;
- формування умінь роботи висновки і розробляти конкретні методичні рекомендації при розв'язанні виявлених проблемних питань;
- визначення ступеня підготовленості студентів до практичної діяльності в умовах сучасної системи освіти.

До магістерської роботи висуваються такі вимоги:

- аргументація актуальності теми, її теоретичної і практичної значущості;
- самостійність і системність підходу студента до виконання дослідження з конкретної проблеми;
- відображення знань монографічної літератури з теми, законодавчої бази з питань організації початкової освіти, положень, інструкцій, стандартів тощо;
- аналіз різних поглядів із вказанням джерел (у вигляді покликань) та обов'язкове формулювання аргументованої позиції магістранта з порушень у роботі дискусійних питань;
- повнота розриття теми, обґрунтованість висновків і пропозицій, які мають наукову і практичну цінність з обов'язковим використанням практичного матеріалу, застосуванням різних методів, включаючи математично-статистичну обробку результатів з використанням комп'ютерної техніки;
- чіткий, послідовний, логічний і грамотний виклад результатів дослідження, правильне оформлення роботи в цілому.

Варто зазначити, що однакові вимоги до роботи не виключають, а, навпаки, передбачають творчий підхід до розробки кожної теми. Оригінальність постановки та

вирішення конкретних питань відповідно до особливостей дослідження є одним з основних критеріїв оцінки якості магістерської роботи.

Дана випускна кваліфікаційна робота наукового змісту має внутрішню логічно обгрунтовану структуру, що відображає хід та результати розробки обраної теми. З одного боку, вона має узагальнюючий характер, є своєрідним підсумком підготовки магістра, а з іншого - є самостійним оригінальним науковим дослідженням студента, в розробці якого зацікавлені освітні установи та організації.

Хоча магістерська підготовка є серйозним кроком студента до науково-дослідницької діяльності, що може логічно завершитись вступом до аспірантури і підготовкою кандидатської дисертації, магістерська робота однак не може тлумачитись як наукова праця вищого гатунку, оскільки ступінь магістра - це не вчений, а лише академічний ступінь, який підтверджує освітньо-професійний рівень випускника вищої школи і свідчить про наявність у нього знань, умінь і навичок, притаманних науковому працівникові-початківцю. Виходячи з цього, вимоги до магістерської роботи в науковому відношенні вищі, ніж до дипломної роботи, однак нижчі, ніж до кандидатської дисертації.

Магістерська робота виконується всіма студентами магістратури, оскільки всі вони, як правило, навчаються на "відмінно" та "добре", в період навчання у ВНЗ виявили схильність до наукової діяльності, брали участь у науково-методичних семінарах, наукових конференціях, мають публікації тощо.

Затвердження теми магістерської роботи здійснює кафедра на основі письмової заяви студента і погодження її з науковим керівником.

Магістерська робота з туризму передбачає поглиблене вивчення студентом певної проблеми,

розробку власної методики дослідження, та її перевірку. Отже, вона дозволяє студенту здійснити внесок у вирішення окремого аспекту наукової проблеми, виявити творчість у дослідницькій роботі, зробити значущі для практики і навчання висновки.

У процесі виконання магістерської роботи:

- формулюються вихідні позиції з обраної для опрацювання проблеми на основі аналізу наявних теоретико-практичних положень
- визначається програма експериментальної частини дослідження;
- на цій основі проводиться дослідження, узагальнюється одержаний матеріал, формулюються чіткі висновки і пропозиції науково-практичного характеру.

Підготовка магістерської роботи є тривалою в часі і відбувається щонайменше протягом одного навчального року. Магістрант послідовно проходить етапи підготовки, виконання, завершення і захисту магістерської роботи. Кожен із названих етапів має свої завдання і специфіку роботи, які можна розгортати у певній послідовності.

Алгоритм виконання магістерського дослідження:

- Ознайомлення з орієнтовною тематикою магістерських робіт з туризмознавства.
- Консультація з керівником і вибір того змістового напрямку, дослідження якого найбільше до вподоби студенту.
- Ознайомлення зі специфікою магістерської роботи як форми навчальної діяльності.
- Чітке визначення та затвердження теми магістерської роботи.
- Складання бібліографічного списку наявних наукових джерел з обраної проблеми дослідження.
- Первинне опрацювання літератури і відбір тієї, яка найбільше відповідає темі.

- Повторне опрацювання відібраної літератури, фіксація необхідної інформації.
- Вибір наукових методів дослідження, розробка програми і методики наукового пошуку відповідно до теми магістерської роботи.
- Складання плану майбутньої магістерської роботи.
- Розробка наукового апарату дослідження (об'єкта, предмета, мети, гіпотези, завдань, наукової новизни, практичної значущості) як орієнтирів пошукової роботи.
- Огляд наукової літератури і подання його в теоретичній частині магістерської роботи.
- Проведення емпіричного дослідження за розробленою методикою.
- Аналіз результатів емпіричного дослідження і представлення їх у практично-дослідній частині магістерської роботи.
- Написання висновків роботи відносно поставлених завдань.
- Здійснення літературно-графічного оформлення магістерської роботи в цілому.
- Рецензування роботи.
- Остаточне редагування магістерської роботи та підготовка до захисту.
- Захист магістерської роботи.
- Впровадження результатів магістерського дослідження в практику.

Умовно послідовність усіх видів роботи, пов'язаних з виконанням магістерського дослідження, можна розбити на три етапи: попередній, основний і заключний.

Попередній етап:

- вибір студентом об'єкта магістерського дослідження;
- попередній вибір теми магістерської роботи;
- призначення керівника магістерської роботи відповідно до обраної теми;

- узгодження, уточнення теми з керівником та її затвердження;
- розробка та узгодження з керівником графіка виконання магістерської роботи;

Основний етап:

- дослідницька робота відповідно до теми та графіка робіт;
- написання та оформлення завершених матеріалів магістерської роботи.

Заключний етап:

- одержання відзиву наукового керівника;
- одержання рецензій;
- оформлення ілюстративного матеріалу до захисту;
- підготовка доповіді;
- захист магістерської роботи.

Магістерська робота має бути написана грамотно, на стандартних аркушах. Обсяг магістерської роботи становить 80-100 сторінок друкованого тексту через 1,5 інтервали.

Назви розділів і параграфів починаються із заголовків, що повторюють пункти плану.

Схеми, таблиці, рисунки виконують чорною тушшю або пастою, їх розмір – стандартна сторінка. Фотоілюстрації вклеюють в тексті або виносять у додатки.

Список літератури оформлюється з дотриманням бібліографічних вимог.

У тексті обов'язково повинні бути зроблені виноски чи посилання на використану літературу.

ЕТАПИ НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Добре продуманий план, строга послідовність, повсякденний самоконтроль і перевірка виконання – запорука успішного виконання наукової роботи.

Процес написання магістерської роботи складається з кількох послідовних етапів:

I. Підготовча робота.

II. Власне дослідницька робота.

III. Написання тексту магістерської роботи.

IV. Технічне оформлення.

V. Підготовка до захисту магістерської роботи і власне захист.

Детальний аналіз кожного з етапів міститься в таблиці.

Процес написання магістерської роботи

Етапи самостійної роботи над магістерським дослідженням	Види самостійної роботи	Способи і прийоми виконання роботи
I. Підготовча робота.	1. Вибір теми магістерської роботи, визначення її мети і завдань. 2. Вияснення сучасного стану досліджуваної проблеми.	1. Перегляд орієнтовної тематики наукових робіт. 2. Ознайомлення з найновішими результатами досліджень проблеми шляхом вивчення літератури та інших матеріалів. 3. Консультації з керівником та іншими викладачами кафедри.
II. Власне дослідницька робота.	1. Розробка робочого плану. 2. Висунення гіпотези	1. Систематизоване вивчення літератури з теми й інших

	<p>тези дослідження. 3.Визначення предмету і об'єкту дослідження. 4.Визначення мети дослідження. 5.Нагромадження матеріалу. 6.Здійснення планових досліджень, їх аналіз. 7.Оформлення попередніх підсумків роботи.</p>	<p>матеріалів, їх критична оцінка. 2.Складання бібліографії загальної та спеціальної літератури, що стосується теми. 3.Вивчення досвіду, його узагальнення. 4. Пошук архівних джерел (якщо є необхідність). 5. Складання докладного переліку дослідницьких робіт. 6. Використання різних форм теоретичних, експериментальних, практичних досліджень, які допомагають одержати власні оригінальні й цінні результати. 7. Аналіз та узагальнення досліджень, орієнтовні висновки.</p>
<p>III. Написання тексту магістерської роботи.</p>	<p>1. Робота над черновим екземпляром магістерської роботи.</p>	<p>1. Класифікація й узагальнення матеріалу. 2. Визначення композиції магістерської роботи, послідовності викладу матеріалу, змісту додатків. 3.Літературний виклад одержаних результатів аналізу першоджерел, експериментальної роботи, власних думок.</p>

<p>IV. Технічне оформлення магістерської роботи.</p>	<p>1. Оформлення числового екземпляру магістерської роботи.</p>	<p>1. Редагування тексту магістерської роботи. 2. Написання або друкування тексту. 3. Оформлення ілюстрацій і додатків.</p>
<p>V. Підготовка до захисту і власне захист.</p>	<p>1. Складання тексту невеликого виступу перед комісією. 2. Ознайомлення з рецензією наукового керівника. 3. Підготовка до виступу.</p>	<p>1. В основу доповіді (до 20 хвилин) можна покласти таку послідовність викладу: а) матеріал вступу; б) короткий виклад змісту практичної частини. 2. Уважне вивчення рецензій і підготовка відповідей на критичні зауваження. 3. Усний виступ перед комісією, відповідь на запитання.</p>

СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

1. ВСТУП

Початком підготовки магістерської роботи є вибір теми, що є першим і дуже відповідальним кроком науково-пошукової діяльності. Від правильного вибору теми значною мірою залежить якість і результат її виконання, загалом успіх магістерської роботи. Тому магістрант повинен добре подумати над вибором теми магістерської роботи. Необхідно враховувати наукову і практичну актуальність теми, наявність необхідної літератури, можливість провести дослідження в школі або ВНЗ, відповідність теми інтересам і можливостям автора. Теми повинні відповідати сучасному стану розвитку туризму, окремих методик, актуальним завданням. Отже, наукова актуальність є основною вимогою до теми магістерської роботи. Тема магістерського дослідження мусить включати широкий спектр дослідження, який спрямовує випускника на теоретичне переосмислення його наукового доробку, формування, аргументацію та бачення досліджуваної проблеми.

Спеціалізація тематики магістерських робіт, які виконують студенти інституту, може бути різною. Допомогу студенту у виборі теми надає, як правило, випускаюча кафедра, на якій існує розроблена орієнтовна тематика кваліфікаційних магістерських досліджень. Теми магістерських робіт здебільшого пов'язані з науковою тематикою кафедри, проблематикою наукових досліджень провідних викладачів.

За існуючими вимогами студенту надається право самостійно обирати тему із запропонованого списку або і самому запропонувати тему роботи, виходячи з її актуальності, відповідності фахові, своїх наукових інтересів та сучасного стану розвитку наукових досліджень, визначальних для обраної проблеми. Як правило, студент пропонує ту тему, яка викликає в нього

інтерес, стосовно якої в нього є певні міркування, ідеї, напрацювання. В такому випадку кафедра охоче іде назустріч побажанням студента, особливо коли запропонована тема актуальна і достатньо широка для магістерської роботи, одночасно надаючи допомогу студенту в адекватному формулюванні відповідної теми.

У більшості випадків магістерська робота є продовженням попередніх наукових робіт. Кафедрою ведеться наполеглива робота по спрямуванню вибору студентами орієнтовних тем наукових досліджень уже на II—III курсах. Це допомагає студентам глибше розібратись у проблемі дослідження, при вивченні основ наук особливу увагу приділяти тим питанням, які розкривають обрану проблему. За 3-4 роки навчання студент має можливість підготувати ряд реферативних повідомлень під час вивчення психолого-педагогічних та інших дисциплін, виконати 2-3 курсових роботи, підготувати виступи на студентських наукових конференціях, дипломну роботу і, як підсумок, завершити дослідження проблеми написанням магістерської роботи. Такий підхід до вибору теми допомагає долати труднощі навчання, здійснювати творчий пошук, бачити результати власних зусиль, стимулює і утверджує студента у правильності педагогічного вибору.

У коригуванні та уточненні формулювання обраної теми активну участь бере науковий керівник, якого призначають та затверджують рішенням кафедри з найкваліфікованіших викладачів, що мають науковий ступінь або наукове звання доцента чи професора. Він здійснює безпосереднє керівництво виконанням кваліфікаційної роботи.

Керівник зобов'язаний:

- видати завдання на магістерську роботу;
- надати студенту допомогу в розробці графіка
- виконання магістерської роботи;

- рекомендувати студенту необхідну літературу,
- довідкові матеріали та інші джерела з теми дослідження;
- проводити систематичні, передбачені розкладом консультації, надавати допомогу студенту за потребою; перевіряти виконання роботи (частинами або в цілому).

Організацію і контроль за процесом підготовки та захисту магістерських робіт здійснює завідувач кафедри.

При розробці і виборі тематики кваліфікаційних робіт повинні враховуватися інтереси й інших кафедр навчального закладу, особливості майбутньої діяльності випускника. Формулюючи тематику кваліфікаційних робіт, слід брати до уваги нагромаджені на кафедрах досвід, побажання спеціалістів, які беруть участь у рецензуванні робіт, і рекомендацій Державної екзаменаційної комісії (ДЕК).

Варто звернути увагу на можливість повторюваності тематики магістерських робіт, що виявляється в переважанні інтересу студентів до одних проблем та ігноруванні інших.

Теми магістерських робіт не повинні бути одноманітними, дублюватися.

Обґрунтування актуальності теми; визначення об'єкту, предмету, мети, завдання, гіпотези, методів дослідження; характеристика його новизни.

Вступ – одна з обов'язкових структурних складових магістерської роботи. У ньому розкривається сутність і стан наукової проблеми, яка в ній вирішується; її значення; формулюється інструментарій дослідження тощо.

Вступ починається з формулювання *актуальності теми дослідження*, яку слід розуміти як доцільність, своєчасність і соціальну значущість роботи. Вона щільно пов'язана з темою дослідження та впливає на її визначення.

Актуальність засвідчує, що в теорії та практиці вивчення туризму є наукова проблема (завдання), яка потребує вирішення.

При цьому вказується на основні нормативні документи, в яких, як правило, сформульовано основні напрями та перспективи розвитку освіти, забезпечення її якості тощо. Крім того, обґрунтовується необхідність проведення дослідження в галузі туризму, визначаються аспект(и) проблеми, що залишилися недослідженими.

Дослідження вважається актуальним і доцільним, якщо проблема, яка розв'язується в ньому, відповідає потребам практики та дає змогу заповнити прогалини в туристичній науці, які потребують термінового усунення. Як правило, ці прогалини виникають там, де існують суперечності (між потребами життя й реалізацією цих потреб на практиці, між запитам педагогічної практики й обмеженими можливостями теорії).

Висвітлюючи актуальність дослідження, магістранту необхідно визначити суперечності, які підлягають розв'язанню саме в його роботі.

Актуальність обраної теми - це її наукове та практичне значення, тобто усвідомлення того, що нового додасть ця робота до науки, де можна загалом або частково використати її результати: в діяльності самого магістранта або після їхнього опублікування вони стануть надбанням широкого кола людей, яких цікавить ця проблема. У зв'язку з цим магістерська робота повинна бути високої якості, а кожен магістрант має прагнути, щоб його робота була корисною для якомога більшої кількості людей.

Обґрунтування актуальності теми дослідження здійснюється на основі аналізу проблемної ситуації, яка відображає суперечність між реальним станом об'єкта дослідження та сучасними завданнями.

Опис актуальності не повинен бути багатослівним - обсягом 1,5-2 сторінки.

Основні помилки магістрантів при визначенні актуальності дослідження такі:

– визначається, хто і що зробив, однак не вказується, в чому саме полягає невирішена проблема (завдання); як вона стосується до того, що вже є в туристичній науці;

– дуже багато інформації за обсягом;

– не визначається, які саме суперечності вирішуються завдяки дослідженню магістранта;

– робиться «поминальний список» із прізвищ тих, хто займався вивченням окремих питань проблеми, яку визначено магістрантом. При цьому “перемішуються” провідні науковців з тими, хто ще тільки починає свою науково-дослідну роботу у відповідному напрямі.

Одночасно магістрантові потрібно визначити об’єкт і предмет дослідження.

Об’єкт дослідження - частина об’єктивної реальності, яку потрібно дослідити.

Предмет дослідження — якийсь конкретний бік, аспект, властивість або відношення об’єкта дослідження. Об’єкт - це ціле; предмет - якась його частина. Предмет наукового дослідження міститься в межах об’єкта як вузька, чітко окреслена частина реальності, яка безпосередньо досліджується.

Формулювання об’єкта та предмета дослідження для магістрантів є найпроблематичнішим завданням, яке потребує допомоги керівника магістерської роботи або досвідченого фахівця. Для його вирішення необхідно розібратися з їх визначенням і взаємозалежністю.

Так, *об’єкт дослідження* – це процес або явище, що породжує проблемну ситуацію й обране для вивчення. Він являє собою сферу пошуку магістранта в галузі туризму, якою можуть бути різні види діяльності.

Об’єкт дослідження тісно пов’язаний з *предметом дослідження*, який виступає частиною об’єкта, певною його стороною, його досліджуваною якістю та галуззю. Це те, на що спрямоване дослідження магістранта, те, що відбиває його мету.

Предмет дослідження визначає тему магістерської роботи, її назву, і за змістовим наповненням вони дуже близькі.

Об'єкт дослідження відноситься до предмета дослідження як загальне до часткового. Певною мірою об'єкт дослідження – це будинок, в якому віконце – предмет дослідження.

Основні помилки магістрантів при формулюванні об'єкта й предмета дослідження:

- не пов'язують між собою ці дві наукові категорії;
- визначаються два об'єкти або два предмети дослідження (обидві категорії формулюються дуже широко або дуже вузько);
- міняють місцями об'єкт дослідження з предметом;
- замість предмета дослідження відбивають мету дослідження;
- замість об'єкта дослідження визначають його суб'єкт.

Після визначення об'єкта та предмета надзвичайно важливо в науковому дослідженні визначити мету, сформулювати гіпотезу та окреслити його завдання.

Мета наукового дослідження - головний елемент структури і надзвичайно важливий методологічний інструмент дослідження.

Для правильного визначення мети дослідження потрібно чітко з'ясувати:

1. Сутність досліджуваної проблеми та її головні суперечності, основні проблемні питання теоретичного та (або) експериментального характеру, які підлягають вирішенню шляхом наукового дослідження.

2. Сучасне теоретичне знання, яке може бути використане для пояснення структури і законів функціонування об'єкта, який вивчається.

3. Основні шляхи та обсяги необхідного теоретичного та (або) експериментального обґрунтування предмета дослідження.

4. Відомі в туризмі (провідний щодо об'єкта дослідження науці) методи і засоби для проведення теоретичного та (або) експериментального вивчення

предмета.

Мета дослідження залежить від теми дослідження, актуальності проблеми, що досліджується, об'єкта і предмета дослідження.

Формування мети відображає кінцевий (запланований) результат наукової роботи, те, чого бажає досягнути магістрант у результаті проведеного ним дослідження. Мета спрямовує його науковий пошук на одержання нових знань і є одночасно результатом цієї цілеспрямованої діяльності. Вона пов'язана з предметом дослідження, але не повторює його, а вказує на його реалізацію.

Поставленої в роботі мети необхідно обов'язково досягти, це має бути відображено у висновках.

Основні помилки магістрантів при формулюванні мети дослідження:

- ототожнення її з одним із завдань дослідження;
- на початку речення використовуються такі слова, як «дослідити...», «вивчити...», що вказує на спосіб досягнення мети, а не на саму мету.

Загальна мета дослідження має бути конкретизована в системі завдань дослідження.

Гіпотеза магістерського дослідження - це зроблене на основі аналізу наукових джерел, власних умовисновків і спостережень припущення про основні результати дослідження. У ній можливо зазначити динаміку, розвиток визначених показників, які характеризують певне явище, передбачити умови ефективності одержаних результатів, сформулювати їхнє значення для процесу підготовки фахівців у туристичній галузі.

Вона є необхідною в кваліфікаційних роботах, де має місце експеримент, і потребує перевірки. Гіпотеза має бути простою і не викликати суперечностей.

Для правильної розробки та побудови гіпотези потрібно:

1. Однозначно встановити рівень основних суперечностей між найменш розробленими питаннями проблеми дослідження.

2. Уточнити невизначені або заново введені наукові

поняття як елементи предмета дослідження, на основі логіки дослідження дати їхнє однозначне трактування, якщо потрібно - визначити у вигляді припущення нове поняття.

3. Чітко визначитися в розумінні явища, яке є об'єктом дослідження, усвідомити його структуру функції та зв'язки.

4. Дати критичний аналіз взаємозв'язку елементів, які вивчаються, та узагальнити (синтезувати) отримані знання в гіпотезу дослідження.

5. Чітко і лаконічно обґрунтувати основні моменти та методи теоретичної та емпіричної перевірки гіпотези.

Гіпотеза магістерського дослідження може бути як проста, констатувальна, так і рівнева, що визначає припущення щодо впровадження результатів.

Основні помилки магістрантів при формулюванні гіпотези дослідження:

- відсутня в роботах експериментального характеру;
- сформульована таким чином, що не можна зрозуміти, як хоче магістрант досягти мети дослідження;
- між положеннями гіпотези немає зв'язку, і вона формалізована;
- у гіпотезі намагаються зробити припущення того, що й без експериментальної перевірки і так зрозуміло.

Від гіпотези залежить окреслення конкретних *завдань дослідження*. Останні визначають вибір методів і розробку конкретних методик, які є основою проведення подальшого дослідження.

Основними методологічними вимогами до виокремлення завдань дослідження є такі:

1. Завданнями дослідження називають проблемні запитання, відповіді на які необхідні для досягнення мети дослідження.

2. Визначення, формулювання і послідовність викладу завдань дослідження мають чітко відповідати його темі, об'єкту, предмету, меті та гіпотезі.

3. Сукупність поставлених у дослідженні завдань повинна бути мінімальною, достатньою для досягнення мети дослідження.

Завдання дослідження – це наукові завдання, які необхідно вирішити, щоб досягнути мети дослідження. Вони взаємопов'язані між собою і з метою, однак мета є визначальною під час визначення наукових завдань. Отже, завдання дослідження співвідносяться з метою як часткове і загальне.

Зазначимо, що завдання дослідження треба ставити в тому порядку, в якому передбачається їх вирішення; і так, щоб кожне наступне завдання логічно «виходило» з попереднього.

Формулювання завдань дослідження завжди має починатись з дієслова майбутнього часу, що в цьому випадку означає дію магістранта, спрямовану на вирішення конкретного наукового завдання, яке дасть змогу поряд з іншими завданнями вирішити мету дослідження. Наприклад: «охарактеризувати...», «проаналізувати...», «дати аналіз...», «провести порівняльний аналіз...», «встановити...», «визначити...» «виявити...», «науково обґрунтувати...» (модель, технологію, методіку, нові форми занять, засоби тощо).

Основні помилки магістрантів під час формулювання завдань дослідження:

– застосовується термін «дослідити...», проте в цьому випадку не можна перевірити кінцевий результат виконання завдання;

– завдання плутають з метою та формулюються дуже широко;

– ставиться велика кількість завдань; для магістерської роботи достатньо сформулювати 3–4 наукові завдання;

– завдання дослідження не пов'язані з метою дослідження й не сприяють її вирішенню;

– завдання дослідження не пов'язані одне з одним і сформульовані не в тому порядку, який передбачено проведенням дослідження;

– завдання дослідження неконкретні. У них не відображається, навіщо досліджувати будь-яке явище чи процес.

Вступ до магістерської роботи містить також узагальнений опис методів та організації дослідження.

Позиція автора щодо досліджуваної ним проблеми виражається в гіпотезі.

Метод дослідження - (від гр. - шлях дослідження, спосіб пізнання) - нормативний обґрунтований спосіб проведення наукового дослідження. Це шлях наукового пізнання, який впливає із загальних теоретичних уявлень про сутність об'єкта дослідження.

Формулювання методологічної та теоретичної основи дослідження передбачає вказівку на ті теоретичні та методологічні положення, які покладено в основу дослідження магістранта, на які він спирається як на аксіому.

Вони мають бути загальноновизнаними і не викликати ніякого сумніву.

Основні помилки магістрантів під час формулювання методології й теоретичної основи дослідження:

- перелічуються навіть ті положення, які не мають ніякого стосунку до роботи магістранта;
- вказується на науковців, які ще нічого в науці не зробили, а тільки починають свій науковий шлях;
- вказуються на ті наукові положення, які викликають багато нарікань з боку провідних учених.

Для вирішення поставлених у науковій роботі завдань дослідження й досягнення його мети використовується комплекс методів дослідження (способів, за допомогою яких магістрант вирішує поставлені завдання). Перелічувати їх необхідно коротко, поєднуючи в декілька груп (теоретичні, емпіричні, математичні) і зазначити, що саме досліджував і за допомогою кожного із цих методів. Це підкреслює логічність або нелогічність обраних магістрантом методів дослідження.

Основні помилки магістрантів при формулюванні методів дослідження:

- методи перелічуються без вказівки на те, з якою метою той чи інший метод застосовували;

– не звертається увага на методи теоретичного плану, за допомогою яких опрацьовується наукова та науково-методична література;

– не вказуються методи, які дають змогу виявити ефективність проведеної дослідником експериментальної роботи (методи математичної статистики);

– іноді плутають методи дослідження та методи навчання й виховання.

Методи збору емпіричних фактів обираються за метою та завданнями дослідження:

- *описати факти*: спостереження, аналіз продуктів діяльності, бесіда, інтерв'ю, анкетування, вивчення життєвого шляху (біографічний метод) та ін.;

- *визначити особливості* - констатувальний (природний або лабораторний) експеримент;

- *знайти фактори, виявити умови розвитку та перетворити явище* — формувальний експеримент.

Питання новизни дослідження є одним з найбільш суперечливих і складних, що характеризують науковий апарат. *Новизна дослідження* – це нові наукові положення (рішення), запропоновані магістрантом. Вона вказує на відмінність отриманих ним результатів від відомих раніше.

Новими можуть бути тільки ті положення дослідження, що сприяють подальшому розвитку педагогічної науки або окремих її напрямів.

Новизна визначає, що зроблено вперше, що розширено й доповнено, конкретизовано й уточнено, поширено й переведено на новий клас систем, об'єктів, що перетворено й докорінно змінено, що дістало подальшого розвитку.

При формулюванні новизни бажано вживати такі словосполучення як: «вперше формалізовано...», «розроблено метод, який відрізняється від...», «доведено залежність між...», «допрацьовано... (відомий) метод...», «створено концептуальне положення, що узагальнює й розвиває...», «отримано новий ефект...», «розроблено нову систему...», «показано...».

Основні помилки магістрантів при визначенні новизни дослідження:

- новизна підміняється актуальністю, теоретичною або практичною значущістю дослідження;
- немає зв'язку між новими результатами й тим, що було одержано з раніше написаного в літературі;
- новизна приписується вже відомим фактам або явищам;
- положення новизни формулюються як анотація;
- визначаються три рівні новизни:
  - 1) що зроблено вперше;
  - 2) що розширено й доповнено, конкретизовано й уточнено;
  - 3) що дістало подальшого розвитку.

На думку багатьох науково-педагогічних працівників вищих навчальних закладів «у цьому пункті загальної характеристики роботи, а саме, новизни дослідження, автори здебільшого вдаються до простого перерахування отриманих ними наукових положень» [3, с. 4].

Для наукового вирішення поставленої проблеми зазвичай використовується комплекс методів, розробляється і реалізується певна методика (сукупність методів у дії).

Розробляючи *план експериментального дослідження*, можна обрати один із трьох його шляхів:

1. *Лонгітюдний план* (шлях, зріз): вивчаються одні й ті самі піддослідні протягом тривалого часу та поетапно проводиться аналіз із порівнянням результатів зрізів.

2. *Поперечний план* реалізується методом порівняння.

3. Можна застосовувати *комбінований план*, проводиться тривале спостереження (лонгітюдне дослідження), а наприкінці порівнюються результати з іншою.

Для обробки одержаного дослідницького матеріалу застосовують *статистичні методи*: кореляційний аналіз - числове співвідношення двох різних змінних; факторний аналіз - для визначення спорідненості окремих тестів на основі порівняння коефіцієнтів кореляції кожного з них. Ефективність вимірювання незалежно від умов проведення визначається поняттям «надійність» і «валідність».

Надійність - ступінь узгодженості результатів, які дослідник одержує при багаторазовому застосуванні методики виміру. Надійна міра заслуговує довіри, дає стійкі результати, які можна відтворити.

Валідність - це показник точності, з якою методика вимірює те, для чого вона створена, а також адекватність методу поставленому завданню дослідження.

Вступ містить також короткий опис наукової та практичної новизни магістерського дослідження, а також особливості апробації результатів дослідження, наприклад, на практиці, в доповідях на конференціях або семінарах.

Потрібно вказати також *базу дослідження* (де проводилося дослідження) і *опис вибірки* (хто був охоплений дослідженням і скільки респондентів брало участь).

За вимогами ВАК України, «у дисертації, що має теоретичне значення, треба подати відомості про наукове використання результатів досліджень або рекомендації щодо їх використання. Якщо робота має прикладне значення необхідно подати відомості про практичне застосування одержаних результатів або рекомендації, як саме їх використати» [5]. Отже, у роботі необхідно відзначити теоретичну й практичну цінність здобутих результатів.

Теоретичне значення дослідження визначає, що розроблено й обґрунтовано в теоретичному плані, чим збагачений зміст педагогіки вищої школи, що створено та обґрунтовано з точки зору методики навчання або виховання, які особливості теоретичних положень встановлені, що підлягало теоретичному обґрунтуванню.

ВАК України відзначає, що «до результатів реалізації дисертаційної роботи відносяться: розроблені теорії, принципи, методи, критерії, інструкції, методичні вказівки і розробки, навчальні курси, програми, методики аналізу, синтезу. Все вище зазначене має забезпечувати повний ефект (науковий, виробничий, навчальний, соціальний тощо)».

Наприкінці вступу вказується *структура* (з яких елементів складається робота) і *обсяг роботи* (кількість сторінок, таблиць, схем, використаних джерел, додатків).

Таким чином, вступна частина магістерського дослідження дуже важлива за своєю значущістю, адже спрямовує подальшу дослідницьку роботу магістранта.

2. АНАЛІЗ ЛІТЕРАТУРИ З ОБРАНОЇ ТЕМИ

Працюючи з літературою, доцільно робити нотатки. Нотатки – це короткі записи текстових фрагментів з книг, статей; це записи статистичних і фактичних відомостей. Нотатки можуть бути дослівними, тобто цитатами, а можуть мати вигляд вільного переказу ідей і думок, відображених у літературному матеріалі. Особливо високо ціниться використана в курсовій роботі найновітніша інформація. Роблячи нотатки, обов'язково слід точно переписати бібліографічні дані опрацьовуваного джерела, щоб при посиланні в тексті на джерело інформації не тратити час на пошуки таких даних.

Опрацювання наукової літератури – завжди серйозна робота, ось чому її варто виконувати обов'язково з олівцем в руках, а ще краще, озброївшись блокнотом чи спеціальними карточками для виписок і заміток.

Якщо є власний екземпляр книги, збірник статей чи журнал, то можливо, і навіть доцільно, робити олівцем помітки на полях, виділяти найбільш важливі тексти, щоб пізніше легше їх можна було знайти.

Роботу з будь-яким науковим матеріалом необхідно вести *послідовно*. Не читати книгу далі, поки не осмислений попередній матеріал. У процесі читання можуть зустрічатися незнайомі терміни, поняття, ідіоми, тому варто користуватися словниками.

Робота з книгою або статтею включає в себе декілька послідовних етапів:

- загальне ознайомлення з твором взагалі (назва, автор, видавництво, назви розділів та підрозділів, побіжний перегляд наукової праці);
- уважне читання тексту розділів і параграфів за порядком послідовного розташування матеріалу;

- продумування прочитаного, критична оцінка і записи своїх зауважень.

Способи і прийоми записів прочитаного матеріалу різноманітні. Виписки допомагають зберегти фактичний матеріал для подальшої роботи, не звертаючись повторно до першоджерела.

Виписки можуть бути: **повними і точними** (слово в слово) записами тексту із дотриманням орфографії, відтворенням чи копією схем, малюнків і т.п. з обов'язковою вказівкою на автора (чи групи авторів), точною назвою джерела, місця, року видання, сторінки, звідки взято цитату; **скороченими** - тобто коротким викладом суті опрацьованих матеріалів, з конкретним позначенням усіх вказаних вихідних матеріалів (коротка анотація наукової праці).

Виписки і цитати можна робити у спеціальних блокнотах чи зошитах або на стандартних бланках і листках. Кожний із цих способів має свої переваги і недоліки. Записи в зошитах зручні для зберігання їх в одному конспекті, однак в разі необхідності підібрати виписки з однієї теми чи часткового питання, виникають проблеми їх знаходження серед маси інших. Карткова система, не дивлячись на певне збільшення використання паперу, допомагає легше і краще підібрати і класифікувати виписки, швидше знайти необхідний матеріал.

Якщо записи тексту ведуться на стандартних листках, то необхідно дотримуватись наступного: листки нумерувати, умовно листок розділити на три вертикальні частини і записи робити на двох третіх листка, залишаючи першу третину чистою для майбутнього опрацювання, поміток тощо.

Рекомендую такий вид карточок.

Карточка бібліографічна стандартного розміру із тонкого картону (125x75 мм). На цих карточках роблять записи загальних даних про наукову літературу. Наприклад,

Бейдик О. О. Рекреаційно-туристські ресурси України: Методологія та методика аналізу, термінологія, районування: Монографія. / О. О. Бейдик. – К. : ВПЦ

Карточка для виписок умовного розміру. В заголовку лист поділяють на 3 частини, в яких зліва направо позначаються: розділ, до якого належить зміст виписки; автор і заголовок наукової праці; рік і місце видання, кількість сторінок праці. Під заголовком пишеться текст виписки. На кожному бланку робиться звичайно один чи декілька записів, які відносяться до одного питання теми.

Карточка для реферування прочитаної літератури довільного масштабу, але найчастіше розмір стандартного листка. Заголовок оформляється так само, як і на карточці виписки. Призначення цих карточок – служити для змішаних виписок (цитат, викладу тексту своїми словами, таблиць тощо) на *різні теми*, але які відносяться до одного наукового джерела.

Відвідуючи бібліотеку, рекомендую мати декілька чистих бланків для записів: нерідко виписки необхідно зробити із газет, енциклопедій та інших видань, які додому не видаються. Для кращого їх зберігання записи варто зразу робити начисто чорнилом або пастою, виділяючи особливо важливі терміни, поняття, визначення.

Бібліографічний список є важливою складовою частиною студентських самостійних навчальних та наукових робіт. Його оформлення, опис книг свідчать про володіння бібліографічними навичками, що є однією із умов успішної наукової праці. Добре складений список використаних першоджерел сам по собі має пізнавальне значення, наукову цінність. Крім того, список літератури як у дзеркалі відображає загальну культуру автора, його ставлення до навчальної та наукової роботи, почуття відповідальності, старанність і акуратність. За його змістом можна визначити, на скільки серйозно і глибоко студент опрацював тему свого дослідження.

Найпростіший спосіб фіксування потрібної інформації при опрацюванні літератури – складання картотеки з повним бібліографічним описом джерел.

Загальнообов'язковим способом групування бібліографічних описів у списку використаної літератури є

розміщення за алфавітом прізвищ та ініціалів авторів або перших слів і заголовків наукових праць, автори яких не вказані. Джерела нумеруються, їх назви подаються мовою оригіналу.

У бібліографічному описі окремої книги вказують прізвище та ініціали автора, назву роботи, місце видання, назву видавництва, рік та загальну кількість сторінок.

При описі статті або окремої праці, вміщеної у збірнику, багатотомнику, журналі чи газеті, вказуються прізвище та ініціали автора, назва роботи і після двох навскісних ліній дається повний опис видання із зазначенням відповідних сторінок.

Грунтовне вивчення туристичної літератури необхідне для створення концепції об'єкта дослідження, розробки логіки та методики наукового пошуку, теоретичного осмислення зібраного емпіричного матеріалу.

Після глибокого аналізу підібраної літератури студент складає кінцевий план курсової роботи, котрий затверджується науковим керівником. Робота (а відповідно і план) повинна складатись за вступу, основної частини, закінчення (висновків) і списку використаної літератури.

До плану недоцільно включати більше трьох основних питань (розділів), так як при більшій кількості питань може виникнути небезпека слабого розкриття деяких з цих проблем, тобто робота може мати поверхневий, фрагментарний характер і відповідно отримає нижчу оцінку. Пункти плану повинні бути розташовані в чіткій логічній послідовності, відображати рух пізнання від абстрактного до конкретного, від загального до окремого, деталізованого, поодинокого, від простого до складного. Необхідно намагатися зробити так, щоб усі питання плану являли собою єдину структуровано-логічну систему, в якій кожний наступний пункт розвиває і доповнює попередні.

Робота програє, якщо одні пункти плану передбачатимуть розкриття вузлових проблем теми, а інші присвячуватимуться незначним, другорядним проблемам, що мають надто малий вплив на розвиток дослідження чи

являються поверхневим наслідком його і не зможуть слугувати основою для яких-небудь висновків. До того ж, формулювання питань плану не повинні дублювати назву теми.

Звичайно, що значно полегшить процес написання курсової роботи складання розширеного плану або, як його ще називають, плану-проспекту. План-проспект повинен відображати розширену структуру роботи, чітко розташування ключових положень і основних конкретних моментів, цифрового і табличного матеріалу, схем і графіків у їхній логічній послідовності. Такий план-проспект потрібен студенту для написання роботи, але його не потрібно вкладати в кінцевий варіант її оформлення. Тобто це є робочий план, а план-зміст роботи має складатися тільки з основних пунктів.

Наступним етапом виконання курсової роботи є написання на основі плану-проспекту чорнового варіанту. Чорновий варіант бажано показати науковому керівнику. При цьому чернетка повинна мати такий вигляд, щоб можливо було її нормально прочитати, тобто вона має мати чистовиковий стан, що дозволить керівнику зробити найповніші зауваження не тільки до змісту, а й до оформлення. Враховуючи зауваження викладача, можна готувати чистовик і відповідно його оформляти.

Наступним етапом роботи є складання критичного огляду літератури з обраної теми. Якщо у вступі лише коротко і аргументовано пояснюється, чому актуальна в науковому і практичному аспекті ця тема, доводиться необхідність її опрацювання, то ретельний огляд джерел з обраної теми виокремлюється в окремий розділ. Виклад матеріалу можна вести або в хронологічній послідовності, або за проблемними питаннями. Вибір того чи іншого варіанта залежить від характеру теми і зібраного матеріалу, глибини висвітлення окремих питань у науковій літературі.

Наприкінці першого розділу на підставі теоретичного аналізу літератури та її узагальнення формулюються вихідні положення, які й будуть взяті магістрантом за основу його дослідження, визначатимуть вибраний напрям наукового пошуку.

При доборі літератури з теми необхідна серйозна і кропітка робота, бо слід враховувати, що з кожної проблеми лише за останні десятиліття примножена велика кількість літератури, обсяг якої з кожним роком збільшується. Для полегшення роботи треба використовувати бібліотечні інформаційно-пошукові системи, корисними є також електронні ресурси мережі Інтернет.

Отримана наукова інформація закріплюється в тексті магістерської роботи у вигляді словесного або ілюстративного матеріалу, в яких магістрант впорядковує на свій розсуд наукові факти, доводить наукову цінність або практичну значущість тих чи інших теоретичних положень, називаючи авторів і покликаючись на джерела, з яких запозичені матеріали або окремі результати.

3.ОСНОВНА ЧАСТИНА

Основна частина магістерської роботи складається з розділів, підрозділів. Кількість розділів може бути від двох до чотирьох.

Перший розділ – теоретична частина роботи, в якій автор викладає результати аналізу туристичної літератури з даної проблеми.

Перший розділ зазвичай структурно складається з 2-4 підрозділів. У ньому магістрант повинен розкрити стан теоретичних напрацювань з обраної теми дослідження, проаналізувати різні наукові підходи щодо розв'язування проблеми в теоретичному, методичному та прикладному плані. Він має містити аналітичний огляд вітчизняних та зарубіжних публікацій з теми дослідження. Магістрантом викладаються наукові результати стосовно поставленої проблеми, одержані різними авторами, розкриваються здобуті ними наукові факти, які інтерпретуються в аспекті теми магістерської роботи у порівнянні з постановкою власного дослідження. Спочатку аналізуються філософські та історико-педагогічні джерела. Потім роботи зарубіжних та вітчизняних вчених, що займались піднятою проблемою, або вивчали певні її аспекти. Студенту необхідно відобразити своє ставлення до думок відповідних авторів, обґрунтувати свою точку зору на

проблему з метою більш глибокого і повного аналізу сучасних тенденцій розвитку науки.

Особливу увагу слід звернути на вивчення методик аналізу визначених проблем, які будуть використовуватися у наступних розділах роботи. Для одержання об'єктивних даних у ході роботи необхідно використати не один, а декілька методів дослідження у взаємозв'язку. Застосовані методи мають допомогти з'ясувати предмет дослідження відповідно до визначених критеріїв і показників.

Виклад тексту роботи повинен відповідати плану і не повинен зводитися до набору непов'язаних між собою окремих положень, фактів. Кожне запропоноване положення необхідно теоретично обґрунтувати, підтвердити підібраним та систематизованим фактичним і статистичним матеріалом. Усі використовувані в тексті таблиці, схеми, графіки, діаграми повинні обов'язково мати відповідні коментарі і мають бути проаналізовані. Якщо такого аналізу немає, то наведені наочні засоби не тільки не зараховуються рецензентом в актив роботи, а й відносяться в пасив, через що оцінка знижується за невміння подати досліджуваний матеріал.

При написанні тексту слід звернути увагу на стиль викладу:

- не потрібно використовувати довгих, заплутаних речень;
- не слід користуватись надто часто вживаними малоінформаційними штампами;
- старатися викладати думки просто і образно;
- абзаци не повинні складатися з одного речення.

Основна частина магістерської роботи вміщує виклад основних методів дослідження та відповідних методик. У ній з вичерпною повнотою викладають результати власних досліджень із виокремленням того нового, що вноситься в розробку означеної проблеми. Магістрант повинен оцінювати повноту вирішення поставлених завдань, визначати достовірність одержаних результатів (характеристик, параметрів), порівнювати їх з аналогічними результатами українських і зарубіжних дослідників, обґрунтовувати необхідність подальших досліджень.

У процесі обробки одержаного матеріалу виникають, звичайно, окремі питання, деякі з яких магістрант може вирішити самостійно, звертаючись до першоджерел, до літератури. Проте бувають питання, які потребують консультації з науковим керівником.

При оформленні дослідницького матеріалу корисно складати таблиці, графіки, схеми, діаграми, які обов'язково аналізуються і пояснюються.

Наприкінці емпіричної (експериментальної) частини дослідження повинні бути висновки про підтвердження (або не підтвердження) гіпотези дослідження.

Другий розділ – практична частина роботи, в якій описується хід розв'язання завдань дослідження: стан і особливості досліджуваної проблеми в умовах конкретного прикладу, результати, отримані в ході експериментальної роботи. Підсумком розділу переважно є розробка туристичних рекомендацій для студентів та туристичних практиків. Другий розділ має становити не менше половини обсягу всієї роботи.

Другий розділ, до якого входить експериментальна частина і розглядається методика досліджень, є частиною самостійної роботи магістранта і містить ґрунтовний аналіз фактичного стану досліджуваної проблеми виключно на матеріалах конкретної організації. Розділ має бути насиченим фактичним матеріалом, який відображає відповідні результати дослідження. За час магістерської наукової роботи треба встигнути провести невеликий за обсягом і кількісною вибіркою експеримент, який дає можливість перевірити або скоригувати гіпотезу й вирішити поставлені завдання, вдосконалити методику формуючого експерименту та підготовлені для його проведення практичні розробки. Результати практичного дослідження узагальнюються у вигляді схем, таблиць, діаграм тощо. Рекомендується описати технічні засоби і приладдя, які застосовуватимуться для об'єктивного фіксування ходу і результатів експерименту.

Третій розділ містить обґрунтовані пропозиції, спрямовані на досягнення мети. При підведенні підсумків дослідження необхідно здійснити всебічний кількісний (у

вигляді таблиць, діаграм, схем тощо) та якісний аналіз результатів, показати ступінь досягнення поставленої мети.

В основній частині досліджуються суть, структура та інші теоретико-методологічні питання теми (це робиться, як правило, в першому розділі); здійснюється аналіз досліджуваного явища та його елементів у поєднанні з характеристикою його практичного прояву (цьому варто присвятити другий розділ); розглядаються можливі шляхи подальшого розвитку даного явища, робиться спроба спрогнозувати цей розвиток, а також варто спробувати розробити пропозиції щодо подальшого їхнього ефективного розвитку, щодо оптимізації процесу (це все робиться у третьому розділі). Щоб кожен розділ мав вигляд завершеного цілого, мав закінчену думку, потрібно починати його з мінівступу і завершувати мінівисновками.

Теоретичний аналіз наукової літератури і практики роботи школи, висвітлення організації та результатів експерименту. Кількість розділів залежить від складності теми та специфіки змісту дослідження. Найбільш вживаною є структура, що складається з двох розділів, кожний з яких включає два чи три параграфи. В окремих випадках може застосовуватися простий структурний поділ на 3-5 розділів.

Структурними елементами основної частини є розділи, підрозділи, пункти, підпункти, переліки.

Розділ – головна ступінь поділу тексту, позначена номером, арабськими числами, і має заголовок.

Підрозділ – частина розділу, позначена номером і має заголовок.

Пункт – частина розділу чи підрозділу, позначена номером і може мати заголовок.

Підпункт – частина пункту, позначена номером і може мати заголовок. Заголовки структурних елементів необхідно нумерувати тільки арабськими числами.

Допускається розмішувати текст між заголовками розділу і підрозділу, між заголовками підрозділу і пункту.

Кожен розділ рекомендується починати з нової сторінки.

Заголовок розділу записують посередині (ДСТУ 3008-95) та з абзацу (ГОСТ 2.105-95) великими буквами з більш високою насиченістю.

Заголовки розділів, підрозділів, пунктів та підпунктів (при наявності заголовка) записують з абзацу малими буквами починаючи з великої.

Розділи нумерують порядковими номерами в межах всього документа (1, 2, і т.д.). Після номера крапку не ставлять, а пропускають один знак.

Підрозділи нумерують в межах кожного розділу, пункти в межах підрозділу і т.д. за формою (3.1, 3.2, 3.2.1, 3.2.2, 3.2.2.1 і т.д.).

Цифри, які вказують номер, не повинні виступати за абзац.

Посилання в тексті на розділи виконується за формою: «наведено в розділі 3».

В тексті документу може наводитись перелік, який рекомендується нумерувати малими літерами української абетки з дужкою або тире перед текстом. Для подальшої деталізації переліку використовують арабські цифри з дужкою.

Кожну частину переліку записують з абзацу, починаючи з малої букви і закінчуючи крапкою з комою, в кінці останньої ставлять крапку.

Приклад:

*а) текст переліку та його...
продовження;*

б) текст переліку:

*1) текст переліку подальшої деталізації та його
продовження;*

2) ...;

в) останній перелік.

Одна примітка не нумерується і після слова «Примітка» ставиться тире (ГОСТ 2.105-95). Текст примітки починають в цьому ж рядку з великої літери і продовжують без абзацу. Якщо приміток кілька, то після слова «Примітка» нічого не ставлять, а записують кожну примітку з абзацу, нумеруючи за порядком арабськими числами. Після номера крапку не ставлять. Примітку

починають з великої літери. Продовжують текст примітки без абзацу. Після кожної примітки ставлять крапку.

Примітка – текст приміток дозволяється друкувати через один інтервал.

Примітки

1 _____

2 _____

Тексти приміток за ДСТУ 3008-95 (відповідно однієї або декількох) мають вигляд:

Примітка. _____

Примітки:

1. (Після номера примітки з великої літери подають текст примітки)

---

4. ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Висновки є завершальною частиною магістерської роботи. Вони повинні бути логічними, містити стислий виклад актуальності теми, зроблених оцінок і узагальнень під час аналізу, пропозицій автора, подаватися у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Необхідна узгодженість висновків з завданнями дослідження. Перш ніж переходити до написання висновків, доцільно ще раз перечитати завдання, які ставились дослідником на початку роботи, а потім згідно із ними послідовно розкривати досягнуті результати. До кожного завдання дослідження має бути 1-2 висновки, а в разі наявності важливого матеріалу – декілька.

На завершення роботи важливо дати **практичні рекомендації** до застосування результатів дослідження. Рекомендації повинні мати конкретний характер і бути повністю підтверджені роботою.

Висновки на основі проведеного дослідження, які мають відповідати визначеним завданням.

У **загальних висновках** описуються найважливіші наукові та практичні результати, одержані в магістерській роботі, які повинні містити формулювання розв'язаної наукової проблеми (завдання), її значення для науки і практики. Далі формулюють висновки та рекомендації

щодо наукового та практичного використання здобутих результатів.

У першому пункті висновків коротко оцінюють стан розробки питання. Потім розкриваються методи вирішення поставленої в роботі наукової проблеми (завдань), аналізуються результати практичного їх розв'язання, які порівнюються з матеріалами відомих досліджень.

У висновках до всієї магістерської роботи слід чітко сформулювати основні підсумки щодо досліджуваних проблем теми. При цьому висновки повинні бути короткими, органічно впливати із змісту роботи, а не зачіпати ті аспекти, які не розкривались автором. Якщо цього не дотримуватись, то закінчення буде мати штучний вигляд, механічно додаватиметься до курсової роботи і помітно знизить її якість. Коли ж у вступі чітко сформульовані мета і завдання, даються пояснення, чому саме ті, а не інші питання включені в план, коли в основній частині ґрунтовно розкриваються вибрані проблеми, а в закінченні чітко сформульовані основні висновки, що витікають з тексту, то робота вийде цілісною.

У висновках необхідно наголосити на якісних і кількісних показниках здобутих результатів, обґрунтувати їхню достовірність, викласти рекомендації щодо їхнього використання і подальшого дослідження проблеми.

5. СКЛАДАННЯ СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел слід розміщувати в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків. Можна його також розміщувати в порядку згадування джерел у тексті за їх наскрізною нумерацією.

Вимоги до оформлення списку використаних джерел.
Список використаних джерел - елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після загальних висновків. Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим твором або виписують з каталогів і бібліографічних покажчиків повністю без пропусків будь-яких елементів, скорочення назв. Джерела, як уже було сказано

раніше, можна розміщувати одним із таких способів: в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у порядку появи покликів у тексті, у хронологічному порядку. Відомості про джерела, включені до списку, необхідно давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

6. ДОДАТКИ

До *додатків* доцільно включати допоміжний матеріал, що необхідний для повноти сприйняття роботи: проміжні математичні доведення, формули і розрахунки; таблиці і графіки допоміжних емпіричних даних; методики, протоколи і матеріали дослідження; довідки про впровадження тощо.

Цифрові, інформативні матеріали, які не використовуються в роботі при аналізі, а тільки підтверджують якісь положення, бажано подавати в додатках. Обсяг додатків у загальному обсязі магістерської роботи не враховується.

Вимоги до оформлення додатків. Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках перед «Списком використаних джерел». Кожний такий додаток повинен починатися з нової сторінки. Додаток має мати заголовок, надрукований угорі малими літерами, починаючи з першої великої, і бути симетрично розташованим щодо тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком великими літерами друкується слово «ДОДАТОК».

Додатки оформлюють як продовження документа на його наступних сторінках.

Посилання на додатки дають за формою:

«...наведено в додатку А», «... наведено в таблиці В.5» або (додаток Б); (додатки К, Л).

Кожен додаток необхідно починати з нової сторінки вказуючи зверху посередині рядка слово «Додаток» і через пропуск його позначення. Додатки позначають послідовно великими українськими буквами, за винятком букв Г, Є, З, І, Ї, О, Ч, Ь, наприклад *Додаток А*, *Додаток Б* і т.д. Якщо додатків більше ніж букв, то

продовжують позначати арабськими цифрами. Дозволяється позначати додатки латинськими буквами, за винятком букв *I* і *O*.

Під позначенням для обов'язкового додатку пишуть в дужках слово (*обов'язків*), а для інформативного – (*довідковий*).

Кожен додаток повинен мати тематичний (змістовний) заголовок, який записують посередині рядка малими літерами, починаючи з великої. При наявності основного напису – заголовок записують у відповідній графі.

Ілюстрації, таблиці, формули нумерують в межах кожного додатка, вказуючи його позначення: «*Рисунок Б.3 - Найменування*»; «*Таблиця В.5-Найменування*» і т.п.

Нумерація аркушів документа і додатків, які входять до його складу, повинна бути наскрізна.

Всі додатки включають у зміст, вказуючи номер, заголовок і сторінки з яких вони починаються.

Ілюстрації, таблиці і формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад, Рис. Д. 1.2 - другий малюнок першого розділу додатку Д; формула А. 1 - перша формула додатка

ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Готуючись до захисту виконаної магістерської роботи, магістрант складає тези або конспект свого виступу. У ньому він повинен коротко пояснити причини обрання теми, обґрунтувати її актуальність, висвітлити історіографію проблеми, охарактеризувати джерельну базу вивчення питання, коротко повідомити зміст своєї роботи за розділами, а також про те, що виявлено в процесі дослідження. Бажано зазначити, де і ким можуть бути використані одержані в дослідженні результати.

При підготовці до захисту треба визначитися, чи потрібний для цього наочний матеріал - (таблиці, малюнки, схеми, діаграми тощо) і підготувати його заздалегідь. Потрібно також заздалегідь продумати відповіді на можливі запитання під час захисту.

Магістерські роботи захищаються перед Державною екзаменаційною комісією. Магістрант готує до захисту, доповідь та ілюстративний матеріал у вигляді, таблиць, графіків, слайдів. Необхідну кількість та зміст ілюстрацій доповідач визначає самостійно, але погоджує з керівником.

Захист магістерської роботи розпочинається з доповіді, в якій магістрант повинен викласти:

- актуальність теми;
- структуру роботи;
- об'єкт дослідження;
- зміст запропонованих заходів та їх обґрунтування.

Завершуючи доповідь, магістрант має визначити: які розробки та висновки вже впроваджені або намічені до впровадження; де можуть бути використані результати дослідження; яка фактична чи очікувана ефективність запропонованих ним заходів.

Час виступу не повинен перевищувати 10 хвилин, має бути стислим, конкретним, з використанням ілюстративного матеріалу.

Члени ДЕК, присутні на захисті, можуть ставити доповідачу питання з метою визначення рівня його професійної підготовки та ерудиції.

Захист магістерської роботи відбувається публічно на засіданні державної екзаменаційної комісії. Порядок захисту магістерської роботи встановлено Положенням про державні екзаменаційні комісії. Магістрант повинен пред'явити ДЕК оформлену згідно з вимогами, надруковану і переплетену роботу, а також підписаний відгук наукового керівника і рецензію - від фахівця, який працює в цій галузі на іншій кафедрі.

Магістрантові надається час для виступу (7-10 хв), після чого він відповідає на запитання членів ДЕК. Відповідь повинна бути короткою, але чіткою, обґрунтованою і вичерпною.

Після відповіді на питання слово надається рецензенту або зачитується рецензія. На зауваження рецензента магістрант повинен дати аргументовану відповідь. Після цього слово надається науковому керівникові для характеристики і оцінки роботи. У разі його відсутності з поважної причини відгук повинен бути оприлюднений одним з членів ДЕК.

Під час захисту ведеться протокол засідання ДЕК. Окремо відзначається думка членів ДЕК про практичну цінність роботи і рекомендації щодо пропозицій автора.

Загальний захист магістерської роботи не повинен здебільшого перевищувати 30 хвилин.

Після обговорення підсумків захисту на закритому засіданні ДЕК виносяться її рішення. У разі згоди членів ДЕК думка голови є вирішальною. Рішення комісії щодо захисту магістерських робіт оголошується її головою в день захисту.

Кінцева оцінка одночасно залежить:

- від якості виконаної роботи та попередньої оцінки;
- від виступу студента на захисті;
- від відповідей на запитання щодо курсової;
- від відповідей на питання, що стосуються теми курсу, до якої належить тема магістерської роботи.

За результатами захисту комісія на закритому

засіданні визначає оцінку, яка потім оголошується студенту. У випадку виявлення керівником проекту чи членами комісії факту несамостійного виконання проекту, студент до захисту не допускається.

Рекомендується після захисту проекту і визначення відповідної оцінки на титульному аркуші давати такий запис: «Оцінка», «Дата», «Підписи членів комісії».

Магістерська робота оцінюється за стобальною системою на підставі критеріїв виконаної та захищеної магістерської роботи, затвердженої кафедрою.

Всі вимоги до якості магістерської роботи повинні бути відображені в критеріях оцінювання.

Випускники, які отримали під час захисту незадовільні оцінки, отримують академічні довідки про навчання в магістратурі. Для повторного захисту магістерська робота може бути прийнята через рік.

У випадку, коли магістерська робота захищена з оцінкою “відмінно”, а інтегральний рейтинг перевищує 80 відсотків (кількість оцінок “добре” не перевищує 26 відсотків, а решта оцінок “відмінно”), ДЕК може надати слухачеві рекомендацію на вступ до аспірантури.

Магістерська робота зберігається у бібліотеці університету протягом 5 років. На прохання певного підприємства чи установи, якщо ДЕК вважає доцільним практичну реалізацію результатів досліджень, з магістерської роботи дозволяється зробити копію для впровадження результатів досліджень.

Обов’язки кафедри. Кафедра несе повну відповідальність за хід виконання магістерських робіт у навчальному процесі, в зв’язку з цим:

- розробляє відповідні методичні вказівки до виконання магістерських робіт на кафедрі, критерії оцінювання та іншу необхідну методичну документацію, щорічно переглядає їх на початку навчального року і доводить до відома студентів через керівників на початку виконання магістерської роботи;

- вирішує питання стосовно організації та проведення передбаченого навчальним планом виконання магістерських робіт із закріплених за нею дисциплін;

- разом з бібліотекою забезпечує процес необхідними методичними та довідковими матеріалами;
- регулярно заслуховує на засіданнях кафедри питання організації, виконання, захисту магістерських робіт, подає до дирекції інформацію про порушення студентами графіку виконання магістерських робіт;
- формує комісії для захисту магістерських робіт, організовує їх роботу;
- здає захищені магістерські роботи до архіву, де вони зберігаються у встановленому порядку;
- обговорює на засіданнях підсумки виконання магістерських робіт і заходи щодо підвищення їх якості;
- питання затвердження тематики магістерських робіт, організації, виконання, захисту, підсумків відображаються в протоколах кафедри;
- розроблює і переглядає критерії оцінювання магістерських робіт.

Обов'язки дирекції. Дирекція здійснює загальний контроль за організацією та ходом виконання магістерських робіт кафедрою, у зв'язку з чим:

- разом з робочими планами розглядає, коригує і затверджує графік виконання магістерських робіт, а у необхідних випадках розроблює і погоджує з керівником магістерських робіт індивідуальний план роботи студента;
- має інформацію щодо графіку захисту магістерських робіт;
- виносить на розгляд Вченої Ради інституту підсумки виконання магістерських робіт та питання вдосконалення магістерських робіт;
- у випадку необхідності інформує дирекцію про хід виконання магістерських робіт на кафедрі.

Обов'язки керівника магістерської роботи. Керівництво магістерськими роботами здійснюється найбільш кваліфікованими викладачами, які ведуть лекційні, практичні і лабораторні заняття.

Керівник:

- заздалегідь розроблює графік виконання магістерських робіт і контролює їх виконання кожним

студентом (графіки виконання та консультацій повинні мати своє відображення на стендах або на кафедрі);

- організовує і проводить консультації з питань написання магістерських робіт;

- перевіряє і візує до захисту (чи відхиляє) виконану, оформлену і підписану студентом магістерську роботу;

- після завершення графіку виконання переглядає і перевіряє вже повністю закінчену і оформлену магістерську роботу.

ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Магістерська робота повинна свідчити про вміння магістранта стисло, логічно та аргументовано викласти зміст і результати дослідження, а оформлення її тексту має відповідати загальним вимогам Вищої атестаційної комісії України до оформлення дисертацій [Вимоги до оформлення дисертацій / Бюлетень ВАК України. - К.: ВАК, 2000. - № 2].

Магістерську роботу друкують за допомогою комп'ютерного набору на одному боці аркуша білого паперу формату А4 (210 мм x 297 мм), міжрядковий інтервал 1,5, до тридцяти рядків на сторінку. Шрифт Times new Roman розміром 14.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи береги таких розмірів: лівий - не менш за 25 мм, правий - не менш за 10 мм, верхній Times new roman не менш за 20 мм, нижній - не менш за 20 мм.

Посилання в тексті роботи на джерела слід зазначити порядковим номером за переліком посилань, виділеним квадратними дужками, наприклад “у роботах [1-8]...”.

Допускається наводити посилання на джерела у виносках. При цьому оформлення посилання повинно відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Шрифт друку повинен бути чітким, рядок - чорного кольору середньої жирності. Щільність тексту роботи має бути однаковою.

Титульна сторінка магістерської роботи має включати:

- найменування вищого навчального закладу та назву кафедри, де виконана робота;
- прізвище, ім'я та по батькові автора;
- назву роботи; шифр і найменування спеціальності;
- прізвище та ініціали наукового керівника, науковий ступінь, учене звання;
- місто і рік.

Приклади оформлення титульної сторінки подано в додатку.

Зміст подають на початку роботи. Він містить: найменування та номери початкових сторінок усіх розділів, підрозділів та пунктів, зокрема вступу, висновків до розділів, загальних висновків, списку використаних джерел, додатка.

Текст основної частини магістерської роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти та підпункти. Заголовки структурних частин роботи «Зміст», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ », «ДОДАТКИ» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацу в розрядці в підбір до тексту. В кінці заголовка, надрукованого в підбір до тексту, ставиться крапка. Відстань між заголовком (за винятком заголовка пункту) та текстом повинна дорівнювати 1-2 інтервалам. Кожну структурну частину роботи треба починати з нової сторінки.

Нумерація. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, малюнків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знака №, в правому нижньому кутку сторінки без крапки в кінці.

Першою сторінкою магістерської роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. На титульному аркуші номер сторінки не ставлять, на наступних сторінках.

Такі структурні частини магістерської роботи, як зміст, перелік умовних позначень, вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера (тобто не можна друкувати: «І. ВСТУП» або «РОЗДІЛ 3. ВИСНОВКИ»).

Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з нового рядка друкують

заголовок розділу. Підрозділи (пункти) нумерують у межах кожного розділу (підрозділу). Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. В кінці номера підрозділу (пункту) повинна стояти крапка, наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), «1.3.2.» (другий пункт третього підрозділу першого розділу). Потім у тому самому рядку йде заголовок підрозділу (пункту).

Ілюстрації. Таблиці. Формули.

Ілюстрації розміщують на окремих сторінках та включають до загальної нумерації сторінок магістерської роботи.

Ілюстрації слід розміщувати безпосередньо після тексту, де вони вгадуються вперше. На всі ілюстрації мають бути посилання.

Якщо ілюстрація створена не автором магістерської роботи, необхідно зробити посилання на джерело інформації.

Рисунки, графіки, схеми, картосхеми, діаграми повинні бути виконані грамотно, відповідно до вимог вищої школи.

Ілюстрації можуть мати назву, яку розміщують під ілюстрацією. За необхідності під ілюстрацією розміщують пояснювальні дані. Ілюстрація позначається словом “Рисунок”, наприклад, “Рис. 3.1. Територіальна структура розміщення населення”. Нумерація ілюстрацій виконується відповідно до першого рисунка.

Для пояснення викладеного тексту рекомендується його ілюструвати графіками, кресленнями, фрагментами схем та ін., які можна виконувати чорною тушшю, простим олівцем середньої твердості та комп’ютерною графікою.

Розміщують ілюстрації в тексті або в додатках.

В тексті ілюстрацію розміщують симетрично до тексту після першого посилання на неї або на доступній сторінці, якщо на даній вона не уміщується без повороту.

На всі ілюстрації в тексті курсової роботи мають бути посилання. Посилання виконують за формою: «...показано на *рисунку 3.1.*» або в дужках за текстом (*рисунок 3.1.*), на частину ілюстрації: «...показані на

рисунку 3.2,б). Посилання на раніше наведені ілюстрації дають зі скороченим словом «дивись» відповідно в дужках (*див. рисунок 1.3*).

Наведена форма запису (рисунок...) відповідає вимогам ГОСТ 2.105-95, ДСТУ 3008-95 допускає скорочення, тобто замість «Рисунок...»-«Рис...».

Між ілюстрацією і текстом пропускають один рядок (3 інтервали).

Всі ілюстрації в курсовій роботі називають рисунками і позначають під ілюстрацією симетрично до неї за такою формою: «*Рисунок 3.5 – найменування рисунка*». Крапку в кінці не ставлять, знак переносу не використовують. Якщо найменування рисунка довге, то його продовжують у наступному рядку починаючи від найменування.

Нумерують ілюстрації в межах розділів, вказуючи номер розділу і порядковий номер ілюстрації в розділі розділяючи крапкою. Дозволяється нумерувати в межах всього документа.

Пояснюючі дані розміщують під ілюстрацією над її позначенням.

У випадку, коли ілюстрація складається з частин, їх позначають малими буквами українського алфавіту з дужкою (*а*), (*б*)) під відповідною частиною. В такому випадку після найменування ілюстрації ставлять двокрапку і дають найменування кожної частини за формою:

А) – найменування першої частини; б) – найменування другої частини

або за ходом найменування ілюстрації, беручи букви в дужки:

Рисунок 3.2 – Структурна схема (а) і діаграма (б) продажу туристичного продукту

Якщо частини ілюстрації не вміщуються на одній сторінці, то їх переносять на наступні сторінки. В цьому випадку, під початком ілюстрації вказують повне її позначення, а під її продовженнями позначають «*Рисунок 3.2*» (*продовження*). Пояснюючі дані розміщують під кожною частиною ілюстрації.

Якщо в тексті є посилання на складові частини зображеного засобу, то на відповідній ілюстрації вказують їх порядкові номери в межах ілюстрації.

Якщо ілюстрація є фрагментом повної розробленої схеми, то для всіх компонентів вказують ті позиції позначення, які вказані на схемі.

Ілюструють магістерські роботи, виходячи із певного загального задуму, за ретельно продуманим тематичним планом, який допомагає уникнути ілюстрацій випадкових, пов'язаних із другорядними деталями тексту і запобігти невиправданим пропускам ілюстрацій до найважливіших тем. Кожна ілюстрація має відповідати тексту, а текст - ілюстрації.

Основними видами ілюстративного матеріалу в курсовій роботі є: креслення, технічний рисунок, схема, фотографія, діаграма і графік.

Не варто оформлювати посилання на ілюстрації як самостійні фрази, в яких лише повторюється те, що міститься у підписі. У тому місці, де викладається тема, пов'язана із ілюстрацією, і де читачеві треба вказати на неї, розміщують посилання у вигляді виразу у круглих дужках "(рис. 3.1)" або зворот типу: "...як це видно з рис. 3.1" або "... як це показано нарис. 3.1".

Якість ілюстрацій повинна забезпечувати їх чітке відтворення (електрографічне копіювання, мікрофільмування). Ілюстрації виконують чорнилом, тушшю або пастою чорного кольору на білому непрозорому папері.

Якщо ілюстраціями є фотографії, то останні повинні бути наклеєні на стандартному аркуші білого паперу і позначені як рисунки.

У магістерській роботі слід застосовувати лише штрихові ілюстрації і оригінали фотознімків.

Ілюстрації (рисунки, схеми, графіки та ін.) і таблиці необхідно подавати в роботі безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу. Номер ілюстрації повинен складатися з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими

ставиться крапка, наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назва і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією.

Фотознімки

Фотознімки розміром, меншим за формат А4, наклеюють на стандартні аркуші білого паперу формату А4.

Таблиці

Цифровий матеріал зазвичай оформлюють у вигляді таблиць відповідно до додатку. Горизонтальні і вертикальні лінії, що розмежовують рядки-таблиці, а також лінії, що обмежують таблицю, можна не проводити, якщо їх відсутність не утруднює користування таблицею.

Кожна таблиця повинна мати назву, яку розміщують над таблицею і друкують симетрично до тексту. Назву і слово "Таблиця" починають з великої літери. Назву не підкреслюють.

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці повинні бути посилання в тексті магістерської роботи. Нумерація таблиць здійснюється так як і нумерації розділів та підрозділів.

Назву таблиці друкують малими літерами (крім першої великої) і вміщують над таблицею,

Якщо рядки або графи таблиці виходять за межі формату сторінки, таблицю поділяють на частини, розміщуючи одну частину під одною або поруч, або переносячи частину таблиці на наступну сторінку, повторюючи у кожній частині таблиці її головку і боковик. При поділі на частини допускається її головку або боковий заміняти відповідно номерами граф чи рядків, нумеруючи їх арабськими цифрами у першій частині таблиці. Слово "Таблиця" пишуть один раз зліва над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: "Продовження таблиці __" із зазначенням номера таблиці.

Заголовки граф таблиці починають з великої літери, а підзаголовки – з малої, якщо вони складають одне речення з заголовком. Підзаголовки, що мають самостійне

значення, пишуть з великої літери. В кінці заголовків і підзаголовків таблиць крапки не ставлять.

Таблиці нумерують послідовно в межах розділу. В правому верхньому куті над відповідним заголовком таблиці розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці повинен складатися з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставиться крапка, наприклад: «Таблиця 1.2» (друга таблиця першого розділу). При переносі частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і номер її вказують один раз справа над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 1.2».

Таблицю розділяють на графи (колонки) і рядки. В верхній частині розміщують головку таблиці, в якій вказують найменування граф. Діагональне ділення головки таблиці, в якій вказують найменування граф. Діагональне ділення головки таблиці не допускається. Ліву графу (боковик) часто використовують для найменування рядків. Допускається не розділяти рядки горизонтальними лініями. Мінімальний розмір між основами рядків – 8 мм. Розміри таблиці визначаються об'ємом матеріалу.

Графу «№ п/п» в таблицю не включають. При необхідності нумерації, номера вказують в боковику таблиці перед найменуванням рядка.

Найменування граф може складатися з заголовків і підзаголовків, які записують в однині, симетрично до тексту графи малими буквами, починаючи з великої. Якщо підзаголовок складає одне речення з заголовком, то в цьому випадку його починають з малої букви. В кінці заголовків і підзаголовків граф таблиці крапку не ставлять. Дозволяється заголовки і підзаголовки граф таблиці виконувати через один інтервал.

За логікою побудови таблиці її логічний суб'єкт, або підмет (позначення тих предметів, які в ній характеризуються), розміщують у боковику, головці, чи в них обох, а не у прографці; логічний предмет таблиці, або присудок (тобто дані, якими характеризується присудок,) - у прографці, а не в головці чи боковику. Кожен заголовок

над графою стосується всіх даних цієї графи, кожен заголовок рядка в боковику - всіх даних цього рядка

Заголовок кожної графи в головці таблиці має бути по можливості коротким. Слід уникати повторів тематичного заголовка в заголовках граф, одиниці виміру зазначати у тематичному заголовку, виносити до узагальнюючих заголовків слова, що повторюються.

Текст заголовків і підзаголовків граф може бути заміненій буквеними позначеннями, якщо тільки вони пояснені в попередньому тексті чи на ілюстраціях. Однакові буквені позначення групують послідовно в порядку росту їх індексів.

Найменування рядків записують в боковику таблиці у вигляді заголовків в називному відмінку однини, малими буквами, починаючи з великої і з однієї позиції. В кінці заголовків крапку не ставлять.

Дані, що наводяться в таблиці, можуть бути словесними і числовими.

Слова записують в графах з однієї позиції. Якщо рядки таблиці не розділені лініями, то текст, який повторюється і складається з одного слова дозволяється замінювати лапками («»). Якщо текст складається з двох і більше слів, то при першому повторенні його замінують словами «те ж», а далі лапками. При розділенні таблиці горизонтальними лініями – ніякої заміни не виконують.

Числа записують посередині графи так, щою їх однакові розряди по всій графі були точно один під одним, за виключенням випадку, коли вказують інтервал. Інтервал вказують від меншого числа до більшого з тире між ними:

12-35

122-450

Дробові числа наводять у вигляді десяткових дробів, з однаковою кількістю знаків після коми в одній графі.

Ставити лапки замість цифр чи математичних символів, які повторюються не можна.

Таблиці нумерують в межах розділів і позначають зліва над таблицею за формою: «Таблиця 4.2 – найменування таблиці». Крапку в кінці не ставлять. Якщо найменування таблиці довге, то продовжують у

наступному рядку починаючи від слова «Таблиця». Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці в розділі, розділених крапкою. Дозволяється нумерувати в межах всього документа.

Таблиця може бути великою як в горизонтальному, так і в вертикальному напрямках або іншими словами може мати велику кількість граф і рядків. В таких випадках таблицю розділяють на частини і переносять на інші сторінки або розміщують одну частину під іншою чи поряд.

Якщо частини таблиці розміщують поряд, то в кожній частині повторюють головку таблиці, а при розміщенні однієї частини під іншою – повторюють боковик.

Боковик, як і головка, вимагає лаконічності. Повторювані слова тут також виносять в об'єднувальні рубрики; загальні для всіх заголовків боковика слова розміщують у заголовку над ним.

У прографці повторювані елементи, які мають відношення до всієї таблиці, виносять в тематичний заголовок або в заголовок графи; однорідні числові дані розміщують так, щоб їх класи співпадали; неоднорідні - посередині графи; лапки використовують тільки замість однакових слів, які стоять одне під одним.

Заголовки граф повинні починатися з великих літер, підзаголовки - з маленьких, якщо вони складають одне речення із заголовком, і з великих, якщо вони є самостійними. Висота рядків повинна бути не меншою 8 мм. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті, таким чином, щоб її можна було читати без повороту переплетеного блоку курсової роботи або з поворотом за годинниковою стрілкою. Таблицю з великою кількістю рядків можна переносити на інший аркуш. При перенесенні таблиці на інший аркуш (сторінку) назву вміщують тільки над її першою частиною. Таблицю з великою кількістю граф можна ділити на частини і розміщувати одну частину під іншою в межах одної

сторінки. Якщо рядки або графи таблиці виходять за формат сторінки, то в першому випадку в кожній частині таблиці повторюють її головку, в другому випадку - боковик.

Якщо текст, який повторюється в графі таблиці, складається з одного слова, його можна замінити лапками; якщо з двох або більше слів, то при першому повторенні його замінюють словами "Те ж", а далі лапками. Ставити лапки замість цифр, марок, знаків, математичних і хімічних символів, які повторюються, не слід. Якщо цифрові або інші дані в якому-небудь рядку таблиці не подають, то в ньому ставлять прочерк.

Формули

Формули та рівняння розташовують безпосередньо після тексту, в якому вони згадуються, посередині рядка. Вище і нижче кожної формули повинно бути залишено не менше одного вільного рядка.

Формули і рівняння слід нумерувати порядковою нумерацією в межах розділу. Номер формули або рівняння складається з номера розділу і порядкового номера формули або рівняння, відокремлених крапкою, наприклад, формула (1.3) – третя формула першого розділу. Номер формули або рівняння слід зазначити у круглих дужках на рівні формули у крайньому правому положенні на рядку.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів, що входять до формули чи рівняння, слід подавати безпосередньо під формулою у тій послідовності, в якій вони наведені у формулі. Пояснення значення кожного символу слід давати з нового рядка. Перший рядок починають з абзацу словом "де" без двокрапки. Переносити формули чи рівняння на наступний рядок допускається тільки на знаках виконуваних операцій, повторюючи знак на початку наступного рядка.

Формули, що ідуть одна за одною й не розділені текстом, відокремлюють комою.

При використанні формул необхідно дотримуватися певних техніко-орфографічних правил.

Найбільші, а також довгі і громіздкі формули, котрі мають у складі знаки суми, добутку, диференціювання, інтегрування, розмішують на окремих рядках. Це стосується також і всіх нумерованих формул. Для економії місця кілька коротких однотипних формул, відокремлених від тексту, можна подати в одному рядку, а не одну під одною. Невеликі і нескладні формули, що не мають самостійного значення, вписують всередині рядків тексту.

Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів треба подавати безпосередньо під формулою в тій послідовності, в якій вони дані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта треба подавати з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова "де" без двокрапки.

Рівняння і формули треба виділяти з тексту вільними рядками. Вище і нижче кожної формули потрібно залишити не менше одного вільного рядка. Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знака рівності (=) або після знаків плюс (+), мінус (-), множення (x) і ділення (:).

Нумерувати слід лише ті формули, на які є посилання у наступному тексті. Інші нумерувати не рекомендується.

Порядкові номери позначають арабськими цифрами в круглих дужках біля правого берега сторінки без крапок від формули до її номера. Номер, який не вміщується у рядку з формулою, переносять у наступний нижче формули. Номер формули при її перенесенні вміщують на рівні останнього рядка. Якщо формула знаходиться у рамці, то номер такої формули записують зовні рамки з правого боку навпроти основного рядка формули. Номер формули-дробу подають на рівні основної горизонтальної риски формули.

Номер групи формул, розміщених на окремих рядках і об'єднаних фігурною дужкою (парантезом), ставиться справа від вістря парантеза, яке знаходиться в середині групи формул і звернене в сторону номера.

Загальне правило пунктуації в тексті з формулами таке: формула входить до речення як його рівноправний

елемент. Тому в кінці формул і в тексті перед ними розділові знаки ставлять відповідно до правил пунктуації.

Двокрапку перед формулою ставлять лише у випадках, передбачених правилами пунктуації:

а) у тексті перед формулою є узагальнююче слово;

б) цього вимагає побудова тексту, що передує формулі.

Розділовими знаками між формулами, котрі йдуть одна за одною і не відокремлені текстом, можуть бути кома або крапка з комою безпосередньо за формулою до її номера.

Розділові знаки між формулами при парантезі ставлять всередині парантеза. Після таких громіздких математичних виразів, як визначники і матриці, можна розділові знаки не ставити.

Графічна частина. При виконанні структурних, функціональних, принципівих схем кожний елемент повинен мати не тільки відповідне зображення на схемі, але й буквено-цифрове позиційне позначення, яке складається з буквеного позначення та порядкового номера, що проставляється після буквеного позначення (ГОСТ 2.702-75)

На принципівих схемах слід однозначно визначити всі елементи, які входять до складу виробу та мають зображення на схемі. В інших випадках перелік елементів у вигляді самостійного документу виконують на форматі А4 (ГОСТ 2.704-76), основний надпис та додаткові графи до нього виконують за ГОСТ 2.104-68 (форми 2, 2а).

Кожна схема повинна мати назву, яка визначається назвою її виду і типу.

Назву схеми вписують в графу 1 основного напису після назви виробу, для якого розроблена схема і хрифтом меншого розміру. Назву виробу слід записувати в називному відмінку однини, ставлячи на першому місці іменник. Знак переносу в назвах не використовується, крапка в кінці не ставиться.

Всі надписи на схемах повинні виконуватися креслярськими шрифтами згідно з міждержавним стандартом ГОСТ 2.304-81.

Схеми виконують у відповідності до вимог стандартів ЄСКД на установлених форматах, бажано з використанням комп'ютерних графічних редакторів або простим олівцем середньої твердості.

Кожен аркуш графічної частини повинен мати рамку робочого поля і основні надписи.

Посилання можуть мати вигляд зносок на сторінці використання цитати, цифри чи іншого роду інформаційних даних з проставленням індексу після відповідного запозичення, а внизу сторінки під тестом з написанням джерела.

Бібліографічні дані про книжку чи наукову статтю, на яку робиться посилання, оформляються так само, як і список використаної літератури за винятком однієї суттєвої різниці – в посиланнях обов'язково потрібно вказувати сторінку, на якій знаходиться використана інформація, а в переліку літератури вказується загальна кількість сторінок, що має використане джерело. Дозволяється також робити посилання, вказуючи в дужках номер джерела в списку використаної літератури і, через кому, сторінку, з якої взята інформація (Додаток 7).

Список використаних джерел оформляється згідно з бібліографічними правилами і джерела подаються в бібліографічному порядку. Матеріали, взяті з інтернету, повинні також мати повне презентування зі вказівкою на інтернетне джерело і повним шляхом його пошуку.

Правила цитування та поклики на використані джерела. При написанні магістерської роботи потрібно робити поклики на використані джерела, ідеї і висновки, на яких розроблюється проблема і вирішуються завдання дослідження, а також на рисунки, таблиці, матеріали додатка, які наводяться в самій роботі. Це дає змогу відшукати документи і перевірити достовірність цитованих відомостей, допомагає краще з'ясувати зміст тексту магістерської роботи.

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починають і закінчують лапками і наводять у тій граматичній формі, в якій його подано у

джерелі, зі збереженням особливостей авторського написання;

б) цитування має бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і без перекручень думок автора; пропуск окремих слів при цитуванні допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками;

в) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дає значну економію тексту, слід бути дуже точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів;

г) кожна цитату і непряме цитування обов'язково супроводжують покликанням на джерело за його порядковим номером у «Списку використаних джерел», наприклад, [5], [34]. Якщо використовують відомості з монографій, оглядових статей, інших джерел з великою кількістю сторінок, тоді в посиланні необхідно точно вказати також номери сторінок із джерела, на яке дано посилання в роботі, наприклад, [6, с. 15], [17, с. 123-125].

На всі таблиці, рисунки, які є в роботі, мають бути поклики в тексті, до того ж слово «таблиця», «рисунок» у тексті пишуть скорочено, наприклад: «у табл. 1.2», «на рис. 2.3».

Магістерська робота має бути виконана і оформлена з додержанням усіх технічних вимог до наукових робіт.

Безумовно, робота має бути грамотно викладена – стилістично та орфографічно, чітко, зрозуміло, з правильно побудованими реченнями, без зайвого нагромодження складних синтаксичних структур. Граматичні помилки та друкарські огріхи не допустимі.

Оптимальний обсяг магістерської роботи (без додатків і списку літератури) повинен становити 80-100 сторінок

Таблиці, малюнки, схеми, графіки, креслення, фотографії та інші ілюстративні матеріали як у тексті роботи, так і в додатках повинні виконуватися на стандартних аркушах формату А-3 або наклеюватися на стандартні білі аркуші.

«Зміст», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ », «ДОДАТКИ» не нумерують і починають друкувати з нової сторінки.

Заголовки. Розділи і підрозділи повинні мати заголовки. Заголовки структурних елементів роботи і заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами без крапки в кінці, не підкреслюючи. Підписувати заголовки підрозділів, пунктів і підпунктів слід починати з абзацного відступу і друкувати маленькими літерами, крім першої великої, не підкреслюючи, без крапки в кінці. Розділи, підрозділи, пункти і підпункти роботи слід нумерувати арабськими цифрами. Розділи повинні мати порядкову нумерацію в межах викладання суті роботи і позначатися цифрами без крапки, наприклад 1,2,3 і т.д.

Підрозділи повинні мати порядкову нумерацію в межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, відокремленого крапкою. Пункти і підпункти можуть мати заголовки.

Відстань між заголовком і подальшим чи попереднім текстом повинна бути:

- за машинописного способу – не менше, ніж три інтервали;
- за машинного способу – не менше, ніж два рядки.

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, пункту і підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

КОНТРОЛЬ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Контроль за дотриманням магістрантом плану підготовки магістерської роботи здійснює науковий керівник, який:

- проводить консультування з питань вибору теми роботи, розробки її плану, добору спеціальної літератури;
- контролює дотримання регламенту підготовки окремих розділів та магістерської роботи в цілому;
- готує відгук про роботу.

Студент звітує на засіданнях кафедри про хід виконання магістерської роботи. Невиконання графіка роботи над магістерською роботою, або у випадку низької якості її виконання, кафедра не затверджує звіти студента і може звернутися до ректора з пропозицією про відрахування студента з магістратури.

РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Готова магістерська робота здається на кафедру не пізніше як за 12 днів до захисту. За цей час науковий керівник перевіряє роботу і рецензує її. У рецензії дається попередня оцінка, яка може мати такі форми:

- робота допускається до захисту і заслуговує оцінки “відмінно” (“добре” чи “задовільно”);

- робота допускається до захисту з умовою, що будуть усунені такі вади (на доопрацювання): (перечислюються);

- робота не допускається до захисту.

Якість виконаної роботи оцінюється за такими критеріями, як:

- * ступінь розкриття теми;

- * стиль і логіка викладення, ступінь самостійності написання тексту;

- * науковий рівень;

- * оформлення.

вказати на недоліки магістерської роботи. Останнє речення відгуку має містити фразу про те, відповідає чи не відповідає робота вимогам, які висуваються до магістерських робіт, і якої оцінки, на думку керівника, ця робота заслуговує.

Підпис наукового керівника має супроводжуватись розшифрованою його прізвища, ім'я, по-батькові, зазначенням місця роботи, посади, наукового ступеня, вченого звання, а також має бути засвідчений печаткою Інституту туризму.

Завершена магістерська робота, підписана автором, разом з письмовим відгуком керівника розглядається на засіданні кафедри, і вирішується питання про допуск магістранта до захисту.

У разі невідповідності магістерської роботи наведеним вище вимогам кафедра може не допустити магістранта до захисту магістерської роботи.

Допущену до захисту магістерську роботу подають на рецензування (див. додаток). Рецензентами можуть бути спеціалісти підприємств і установ – фахівці з напряму, що

досліджується у магістерській роботі. Позитивні рецензії викладача, практичного працівника та рекомендація наукового керівника є підставою для рішення кафедри про прийняття роботи до захисту перед Державною екзаменаційною комісією.

Студент має отримати внутрішню і зовнішню рецензію на свою магістерську роботу. Внутрішніми рецензентами можуть бути професори і доценти будь-якої кафедри Інституту туризму, крім тієї, де виконувалась магістерська робота. Зовнішніми рецензентами можуть бути фахівці, які працюють в організаціях, наукових установах і вищих навчальних закладах у тій галузі, якої стосується тема магістерської роботи.

У рецензіях обов'язково слід відобразити такі моменти:

- адекватність змісту роботи заявленій темі (назві) і меті;
- повнота і докладність розв'язання завдань;
- новизна й достовірність отриманих результатів;
- практична цінність роботи та можливість реалізації запропонованих автором рекомендацій.

Рецензент може висловити зауваження і вказати на недоліки магістерської роботи. В останньому реченні рецензент зазначає, якої оцінки, на його думку, заслуговує робота.

Рецензія має бути надрукована на бланку установи, де працює рецензент. Підпис рецензента має супроводжуватись розшифровкою його прізвища, ім'я, по-батькові, зазначенням місця роботи, посади, наукового ступеня, вченого звання, а також має бути засвідчений печаткою.

Студент під час захисту своєї роботи на Державній комісії має дати відповіді на всі зауваження наукового керівника і рецензентів.

Студент забирає перевірену роботу і, працюючи над рецензією, готується до захисту.

ПОРЯДОК ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ

Порядок захисту магістерської роботи визначається робочим планом-графіком виконання магістерської роботи, підписаним викладачем, завідувачем кафедри та затверджується дирекцією інституту. Графік подається до дирекції за місяць до захисту магістерської роботи.

Попередньо здійснюється:

- виправлення помилок магістерської роботи, що стосуються оформлення і її відповідності нормативно-технологічним документам;
- перевірка магістерської роботи.

Будь-яке переписування матеріалів літературних джерел або електронних документів (електронних книг, INTERNET-сайтів) неприпустимо. Якщо студент вважає за необхідність наведення певної кількості описових матеріалів, то вони розміщуються у додатках.

До захисту допускаються магістерські роботи, що виконані в повному обсязі, перевірені керівником.

Завершену магістерську роботу слухач подає науковому керівникові для перевірки і підготовки відгуку на неї (див. додаток). У відгуку на магістерську роботу науковий керівник вказує на відповідність роботи темі й завданню, творчий внесок – оригінальні елементи дослідження, вміння магістранта окреслювати найбільш суттєві питання в проаналізованих літературних джерелах, виявляти власне ставлення до позиції і наукового доробку авторів чи лише компіляцію літературних даних; вміння вести науковий пошук, користуючись об'єктивними методами дослідження, кількісно та якісно обробляти дані; знаходити і продукувати нові знання у галузі дослідження, подавати їх в узагальненнях, висновках та практичних рекомендаціях; якість оформлення, технічну грамотність роботи. Якщо магістерська робота готова до захисту перед Державною екзаменаційною комісією, відповідна рекомендація дається керівником у кінці відгуку.

Студент має отримати і подати Державній комісії відгук свого наукового керівника про магістерську роботу.

У відгуку керівника встановлюється:

- актуальність обраної теми,
  - повнота і докладність розв'язання завдань,
  - достовірність і новизна отриманих результатів,
  - адекватність використаних наукових методів досліджень,
  - грамотність і стильова майстерність автора.
- Науковий керівник може висловити зауваження і

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ

Підсумкову, диференційовану за стобальною шкалою оцінку магістерської роботи визначає державна екзаменаційна комісія, її рішення є остаточним і оскарженню не підлягає.

У процесі визначення оцінки враховуються такі важливі показники якості магістерської роботи:

- актуальність обраної теми;
- чіткість формулювання мети і завдання магістерського дослідження;
- структура і логіка побудови плану роботи, відповідність логічної побудови роботи поставленим цілям і завданням;
- якість і глибина теоретико-методологічного аналізу проблеми;
- якість критичного огляду літературних джерел, наявність наукової полеміки;
- широта і адекватність методологічного та діагностичного апарату;
- системність і глибина аналізу практичних матеріалів організації (підприємства);
- наявність і переконливість узагальнень і висновків з аналізу;
- спрямованість роботи на розробку реальних практичних рекомендацій;
- актуальність та обґрунтованість заходів, що пропонуються для підвищення економічної ефективності діяльності підприємства;
- наявність альтернативних підходів до вирішення визначених проблем;
- рівень обґрунтування запропонованих рішень;
- ступінь самостійності дослідження;
- якість оформлення магістерської роботи;
- уміння стисло, послідовно і чітко викладати сутність і результати дослідження;
- здатність аргументовано захищати власні пропозиції, думки, погляди;

- загальний рівень підготовки студента;
- володіння культурою презентації розробки;
- наявність і якість ілюстративних матеріалів для захисту магістерської роботи;
- повнота і ґрунтовність відповідей на запитання членів ДЕК; зауваження і пропозиції, що містяться у відгуках наукового керівника та рецензента.

Основні умови отримання оцінки

Відмінно. Магістерську роботу виконано бездоганно; вона містить елементи новизни, має практичне значення, доповідь логічна і стисла, проголошена вільно, впевнено, відгуки наукового керівника та рецензента позитивні, відповіді на запитання членів ДЕК правильні, обґрунтовані та стислі.

Добре. Тему роботи розкрито, проте наявні окремі недоліки непринципового характеру: у теоретичній частині поверхово проаналізовано літературні джерела, елементи новизни чітко не окреслено, недостатньо використано інформаційні матеріали підприємства, на базі якого підготовлено роботу, зроблено окремі зауваження у відгуках, доповідь логічна, проголошена вільно, відповіді на запитання членів ДЕК здебільшого правильні, роботу оформлено відповідно до вимог.

Задовільно. Тему магістерської роботи здебільшого розкрито, проте наявні недоліки змістовного характеру: нечітко сформульовано мету роботи; теоретичний розділ має виражений компілятивний характер; недостатньо посилань на літературні джерела, наукова полеміка відсутня; аналітична частина містить забагато елементів описовості; добір інформаційних матеріалів (таблиць, графіків, схем) не завжди обґрунтований; мало посилань на аналітичний матеріал, заходи і пропозиції, що містяться у третьому розділі, обґрунтовано непереконливо; відгуки містять зауваження; доповідь прочитано за текстом; не всі відповіді на запитання членів ДЕК правильні або повні; є зауваження щодо оформлення роботи.

Незадовільно. Нечітко сформульовано мету магістерської роботи. Розділи слабовзаємопов'язані.

Відсутній критичний огляд сучасних літературних джерел. Аналіз виконано поверхово, переважає описовість на шкоду системності та глибині дослідження. Заходи, що пропонуються, з аналізу не впливають, економічне обґрунтування неповне. Оформлення роботи далеке від зразкового. Ілюстрації до захисту відсутні.

Доповідь прочитано за текстом. Відповіді на запитання членів ДЕК неточні або неповні.

Магістерська робота до захисту не допускається.

Роботу подано науковому керівникові на перевірку з порушенням термінів, встановлених регламентом, або її написано на тему, своєчасно не затверджену завідувачем кафедри. Виявляється несамостійність виконання роботи. Структура роботи не відповідає встановленим вимогам. Немає економічного обґрунтування пропонованих заходів.

Магістерську роботу не оправлено у тверду палітурку, недбало оформлено, літературні джерела не оформлені у відповідний спосіб, відсутні посилання на джерела, зазначені у списку використаної літератури.

Магістерська робота автора має продемонструвати: вміння логічно та аргументовано викладати матеріал, коректно використовувати статистичні та математичні методи для аналізу проблем; опанувати сучасні методи наукового дослідження, проводити експерименти, навички робити, власні узагальнення і висновки та вміння працювати з літературними джерелами.

Критеріями оцінювання є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану;
- науковість стилю викладання;
- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;
- правильне оформлення роботи відповідно державних стандартів (при значних відхиленнях від встановлених вимог робота може бути взагалі не допущена до захисту або це суттєво вплине на загальну оцінку).

Магістерська робота повинна бути написана літературною мовою, без зловживань: науковими термінами (які транслітеровані з іноземних мов); цитатами,

запозиченими із статей, монографій, підручників та з мережі Інтернет. Вона не повинна мати компілятивний характер.

Магістерська робота з ознаками плагіату рішенням державної екзаменаційної комісії знімається з розгляду, виставляється незадовільна оцінка, а захист нової (на іншу тему) можливий не раніше ніж через рік.

Оцінюючи магістерську роботу, комісія враховує не лише якість самого наукового дослідження, його наукову новизну, практичну значимість, вміння захистити сформульовані положення та висновки, а й відповідність оформлення встановленим вимогам.

Магістерська робота, в якій розкрито тему, прореферовано використані джерела, здійснено аналіз певної інформаційної та статистичної бази даних, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування допускається до захисту, але не може бути оцінена вище "задовільно".

Робота, в якій зроблено власну оцінку використаних джерел, самостійно проаналізовано підібраний статистичний матеріал, звітні дані підприємства/організації, на базі якого досліджувалася тема, зроблені висновки та сформульовано пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими, може бути оцінена на "добре".

Робота, в якій зроблено власну оцінку різноманітних джерел, використані кількісні методи дослідження, побудована формалізована модель проблеми, зроблені власні дослідження, розрахунки і на їх основі - аргументовані висновки та обґрунтовані пропозиції, а студент опублікував результати наукового дослідження у наукових виданнях або матеріалах наукових конференцій, може бути оцінена на "відмінно".

Оцінюється магістерська робота за стобальною шкалою. Рішення щодо підсумкової оцінки приймається більшістю голосів членів ДЕК за результатами публічного захисту з урахуванням висновків наукового керівника та рецензентів.

Студент, який не захистив у затверджений термін магістерську роботу, має право на повторну атестацію в наступний термін роботи ДЕК протягом трьох років після закінчення університету. У випадку, коли захист магістерської роботи визнається незадовільним, ДЕК встановлює, чи може студент подавати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен підготувати магістерську роботу за новою темою.

Умови допуску магістерської роботи до захисту:

Магістерську роботу необхідно здати у відповідності з терміном задачі роботи (на кафедрі), що визначається календарним планом. У разі недотримання цієї вимоги, робота не може претендувати на відмінну оцінку. Кожен день прострочення терміну задачі роботи понижує найвищу оцінку на один рівень за шкалою **ECTS** починаючи з рівня «В».

Магістерська робота повинна бути подана на кафедру у роздрукованому вигляді та розміщена у відповідній папці через систему Moodle.

Основою для оцінки магістерських робіт спеціальності «Туризм» є рівень використання, застосування та розробки методик моделювання досліджуваних процесів та явищ

За умови допуску магістерської роботи до захисту оцінка формується за наступними пріоритетами:

1. Зміст роботи (досягнення поставленої мети та якість виконання завдань роботи)
2. Структура роботи
3. Оформлення

Структура оцінки магістерської роботи:

1. Дотримання вимог оформлення (20%)
2. Зміст роботи (40%)
3. Захист (40%)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ В ШКАЛІ ECTS

Національна шкала	Шкала ECTS	Критерії
Відмінно	A	<p>Зміст роботи відповідає темі дослідження. Усі поставлені дослідницькі завдання виконані ґрунтовно. Належний рівень логічності та доказовості викладу матеріалу, наявність самостійних міркувань і висновків. Робота містить необхідні структурні частини; дотримані усі вимоги щодо їх змісту та оформлення. Публічний захист роботи пройшов на високому рівні, студентом побудована структурована та логічно завершена доповідь. На додаткові запитання членів комісії були дано повні, аргументовані та правильні відповіді.</p>
Добре	B	<p>Зміст роботи відповідає темі дослідження. Частина дослідницьких завдань виконана недостатньо ґрунтовно. Належний рівень логічності та доказовості викладу матеріалу. Робота містить необхідні структурні частини; дотримані усі вимоги щодо їх змісту, але в оформленні є незначні недоліки. Публічний захист роботи пройшов на належному рівні, студентом побудована структурована та логічно завершена доповідь. На додаткові запитання членів комісії були дані повні відповіді з незначними неточностями.</p>
	C	<p>Зміст роботи відповідає темі дослідження. Частина дослідницьких завдань виконана недостатньо ґрунтовно. Належний рівень логічності</p>

		та доказовості викладу матеріалу, у ряді випадків відсутність самостійних міркувань і висновків. Робота містить необхідні структурні частини; дотримані вимоги щодо їх змісту, але в оформленні є незначні недоліки. Публічний захист роботи пройшов на належному рівні, проте студентом побудована доповідь з незначними неточностями. На додаткові запитання членів комісії були дані недостатньо повні та не завжди правильні відповіді.
Задовільно	D	Зміст роботи має незначні відхилення від теми дослідження. Переважна більшість дослідницьких завдань виконана недостатньо ґрунтовно. Слабка доказовість чи нелогічність викладу матеріалу, у ряді випадків відсутність самостійних міркувань і висновків. Таблиці, рисунки або графіки не повною мірою відповідають вимогам щодо оформлення та змісту. Робота містить необхідні структурні частини; але дотримані не усі вимоги щодо їх змісту та оформлення. Публічний захист роботи пройшов на посередньому рівні, студентом побудована доповідь з значними неточностями і не була структурована. На додаткові запитання членів комісії були дані недостатньо повні та не завжди правильні відповіді.
	E	Зміст роботи має незначні відхилення від теми дослідження. Переважна більшість дослідницьких завдань виконана недостатньо ґрунтовно. Слабка доказовість чи нелогічність викладу матеріалу, у ряді випадків відсутність самостійних міркувань і

		висновків. У дотриманні вимог щодо змісту та оформлення роботи є значні порушення. Публічний захист роботи пройшов на задовільному рівні, студентом побудована неструктурована доповідь. На додаткові запитання членів комісії були дані недостатньо повні та, у більшості випадків, неправильні відповіді.
Незадовільно	FX	Зміст роботи не відповідає темі дослідження/ має суттєві відхилення від теми дослідження. Переважна більшість дослідницьких завдань не виконана. Логічність і доказовість викладу матеріалу, самостійні міркування і висновки відсутні. Робота не містить усі необхідні структурні частини і у дотриманні вимог щодо їх змісту та оформлення є значні порушення. Публічний захист роботи пройшов на незадовільному рівні, студентом підготовлена неструктурована доповідь. На додаткові питання членів комісії були дані неправильні відповіді.
	F	Робота не виконана (не допущена до захисту), що зобов'язує студента обрати та досліджувати нову тему.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ ЗА СТОБАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ

Критерій		Бали
		Норматив
1		2
1	Текст магістерської роботи	50
1.1.	Загальні вимоги до тексту магістерської роботи:	30
1.1.1.	Наявність і чіткість формування мети і завдання магістерської роботи, обґрунтованість актуальності теми	5
1.1.2.	Відповідність логічної побудови роботи назві теми, а також поставленим цілям і завданням, пропорційність структури роботи	5
1.1.3.	Правильність оформлення списку Літератури (порядок, повнота, сучасність, відсутність помилок)	5
1.1.4.	Наявність, якість ілюстративних матеріалів (рисуноків, схем, діаграм, графіків, таблиць) у тексті роботи та відповідність їх оформлення встановленим критеріям (вимогам)	5
1.1.5.	Правильність оформлення магістерської роботи (нумерація сторінок, оформлення титульної сторінки, отримання вимог до розміру полів, шрифту, міжрядкового інтервалу та ін.), відсутність редакційних помилок	5
1.1.6.	Повнота і відповідність висновків змісту дипломної роботи	5
1.2.	Вимоги до змісту магістерської роботи:	20
1.2.1.	Якість і ґрунтовність теоретико-	5

	методологічного аналізу проблеми	
1.2.2.	Наявність і якість критичного огляду літературних джерел. Наявність наукової полеміки. Етика цитування (наявність посилань на літературні джерела). Самостійність суджень і викладу матеріалу (наявність формулювання власної думки автора магістерської роботи)	5
1.2.3.	Наявність і логічний зв'язок заходів, запропонованих для вирішення проблеми, з виконаним у роботі аналізом статистичних і фактичних матеріалів, їх актуальність і реальність	
1.2.4.	Наявність аналізу зарубіжного досвіду та його використання при розробці пропозицій	
2	Захист магістерської роботи (доповідь)	50
2.1	Володіння культурою презентації (вільне володіння текстом доповіді, наявність у структурі доповіді всіх належних елементів: вітання, репрезентація, обґрунтування актуальності, мети, завдань магістерської роботи, виклад теоретичних, проблемних, аналітичних і рекомендаційних аспектів роботи, посилання на роздавальний матеріал)	20
2.2	Вміння стисло (у межах регламенту), послідовно і чітко викладати сутність і результати дослідження (5–7 хв)	15
	Повнота і ґрунтовність відповідей на запитання викладачів, на	10

	зауваження і пропозиції, що містяться в рецензії на магістерську роботу, здатність аргументовано захищати власні пропозиції, думки, погляди	
	Наявність і якість роздавального матеріалу для захисту магістерської роботи (наявність матеріалів, що відтворюють теорію, аналіз і пропозиції; ілюстративний матеріал повинен мати аналітичний характер; чітке, грамотне оформлення; зв'язок доповіді з роздавальним матеріалом)	5
Підсумкова оцінка		100

ДОДАТКИ

ДОДАТОК 1

ВЗІРЕЦЬ ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ НАУКИ, МОЛОДІ ТА
СПОРТУ УКРАЇНИ**

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

ІСТИТУТ ТУРИЗМУ

**Кафедра туризмознавства і туристичних
спеціалізацій**

Прізвище, ім'я, по батькові

ТЕМА

МАГІСТЕРСЬКА РОБОТА

Науковий керівник:
Філюк С. М.,
кандидат географічних наук,
доцент кафедри туризмознавства
і туристичних спеціалізацій

ІВАНО – ФРАНКІВСЬК, 2011

ДОДАТОК 2

**ВЗІРЕЦЬ ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ
МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ**

Зміст

ВСТУП.....

РОЗДІЛ 1. Назва розділу .....

    1.1. Назва підрозділу .....

    1.2. Назва підрозділу .....

РОЗДІЛ 2. Назва розділу .....

    2.1. Назва підрозділу .....

    2.2. Назва підрозділу .....

РОЗДІЛ 3. Назва розділу .....

    3.1. Назва підрозділу .....

    3.2. Назва підрозділу .....

ВИСНОВКИ .....

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ .....

ДОДАТКИ .....

ПОРЯДОК НАВЕДЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ

(з врахуванням вживання великої та малої літер)

Заголовок опису.

Основна назва [*Загальне позначення матеріалу*] = *Паралельна назва: відомості, які відносяться до назви / відомості про Авторство чи Відповідальність про інших Осіб. – Відомості про повторність видання / Відповідальність за видання. – Зона специфічних відомостей. – Місце видання: Вид-во, рік. – Фізична (кількісна) характеристика. – (Серія і підсерія; №, т.). – Примітки (додаткова інформація від бібліографа, напр.: системні вимоги до електрон. ресурсів). – ISBN.*

Аналітичний бібліографічний опис (для періодичних видань) складається із зон та елементів, зазначених у такій послідовності:

Відомості про складову частину документа – Відомості про ідентифікуючий документ. – Відомості про місце-

знаходження складової частини в документі. – Примітки.

За новими правилами для розрізнення граматичної і приписаної пунктуації (тобто розділових знаків між зонами бібліографічного опису та їх елементами) застосовують проміжок в один друкований знак до і після приписаного знака. Виняток становлять: крапка і кома – проміжки ставлять тільки після них, а також квадратні і круглі дужки, які виділяються проміжками лише ззовні, напр. : [та ін.], (Життя славетних).

У новому стандарті змінено правила вживання великої та малої літер. Їхнє вживання визначається не лише граматичними нормами, а й розділенням зон бібліографічного опису. Перші слова відомостей, що відносяться до зони назви та відомостей про відповідальність, записуються з малої літери, якщо вони не є власними назвами, першими словами назви чи цитатами. Винятком є загальне позначення матеріалу та будь-які назви

у всіх зонах опису, напр.:

Українські Січові Стрільці [Текст] / [Наук. т-во ім. Шевченка у Львові]. – [Репр. вид. за оригіналом ювіл. вид. 1935 р. / ред. нового вид. Олег Романів]. – Львів : НТШ, 2005. – 160 с. : фотогр. – ISBN 906-7155-95-4.

З великої літери розпочинається кожна зона опису, яка виділяється крапкою й тире. Перед елементами всередині зони зазначається відповідний їм приписаний знак. У разі повторення окремих елементів він також повторюється, за винятком знака “навскісна лінія”, який застосовується в аналітичному описі. В кінці бібліографічного опису ставиться крапка. У ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 розширився набір обов’язкових елементів бібліографічного опису. Статусу обов’язкових набули:

– перші відомості про відповідальність в усіх зонах (зоні назви та відомостей про відповідальність, зоні видання, серії);

– додаткові відомості про видання;

– ім’я видавця, розповсюджувача тощо;

– основна назва серії та підсерії;

– міжнародний стандартний номер серійного видання, що був наданий серії чи підсерії (ISSN);

– номер випуску серії чи підсерії;

– окремі примітки в описі певних видів документів

(в описі електронних ресурсів – примітки про джерело основної назви).

У *новому стандарті*, за міжнародною практикою бібліографічних записів, у заголовках творів одного, двох і трьох авторів зазначається ім’я першої особи без слів “та ін.” Причому, воно обов’язково повторюється у зоні відповідальності за видання у точності до форми запису на титульному аркуші.

Приклади оформлення зони «Відомості про повторність видання»

– Вид. 3-тє, випр./О. А. Юркевич. – 2-ге вид. допов. – Репр. вид. 1925 р.

Відомості, не зазначені на титулі, наводяться у квадратних дужках (крім зони ISBN), напр. : / [голов. ред. В. Пилипенко] [б. м.] (без місця)

**ВЗІРЕЦЬ НАВЕДЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ
ВІДОМОСТЕЙ**

Один автор

1. Василій Великий. Гомілії / Василій Великий; [пер. з давньогрец. Л. Звонська]. - Львів: Свічадо, 2006. - 307 с. - (Джерела християнського Сходу. Золотий вік патристики IV-V ст.; № 14).

2. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. - К. : Ін-т математики, 2006. - 111 с. - (Математика та її застосування) (Праці / Ін-т математики НАН України; т. 59).

3. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. - К. : Асамблея діл. кіл : Ін-т соц. іміджмейкінгу, 2006. - 311 с. - (Ювеліри України; т. 1).

4. Шкляр В. Елементал : [роман] / Василь Шкляр. - Львів: Кальварія, 2005. - 196, [1] с. - (Першотвір).

Два автори

1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині : історія, спогади, арх. док. / І. Матяш, Ю. Мушка. - К. : Києво-Могилян. акад., 2005. - 397, [1] с. - (Бібліотека наукового щорічника "Україна дипломатична"; вип. 1).

2. Ромовська З. В. Сімейне законодавство України / З. В. Ромовська, Ю. В. Черняк. - К. : Прецедент, 2006. - 93 с. - (Юридична бібліотека. Бібліотека адвоката) (Матеріали до складання кваліфікаційних іспитів для отримання Свідоцтва про право на заняття адвокатською діяльністю; вип. 11).

3. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів : підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. - Львів: Растр-7, 2007. - 375 с.

Три автори

1. Акофф Р. Л. Идеализированное проектирование : как предотвратить завтрашний кризис сегодня. Создание будущего организации / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г. Д.; пер. с англ. Ф. П. Тарасенко. - Днепропетровск : Баланс Бизнес Букс, 2007. - XLIII, 265 с.

Чотири автори

1. Методика нормування ресурсів для виробництва продукції рослинництва / [Вітвіцький В. В., Кисляченко М. Ф., Лобастов І. В., Нечипорук А. А.]. - К. : НДІ "Укראгропромпродуктивність", 2006. - 106 с. - (Бібліотека спеціаліста АПК. Економічні нормативи).

2. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. для учнів проф.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогач, М. М. Сердюк. - К. : Вища освіта, 2006. - 478, [1] с. - (ПТО: Професійно-технічна освіта).

П'ять і більше авторів

1. Психологія менеджмента / [Власов П. К., Липницький А. В., Луцихина І. М. и др.]; под ред. Г. С. Никифорова. - [3-е изд.]. - Х. : Гуманитар. центр, 2007. - 510 с.

2. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. посіб. для працівників соц. служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т. В. Бондар, О. Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та ін.]. - К. : Укр. ін-т соц. дослідж., 2005. - 115 с. - (Серія "Формування здорового способу життя молоді": у 14 кн., кн. 13).

Без автора

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [авт. тексту В. Клос]. - К. : Грані-Т, 2007. - 119 с. - (Грані світу).

2. Воскресіння мертвих : українська барокова драма : антологія / [упорядкув., ст., пер. і прим. В. О. Шевчук]. - К. : Грамота, 2007. - 638, [1] с.

3. Тіло чи особистість? Жіноча тілесність у вибраній малій українській прозі та графіці кінця ХІХ - початку ХХ століття: [антологія / упоряд. : Л. Таран, О. Лагутенко]. - К. : Грані-Т, 2007. - 190, [1] с.

4. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб.наук.праць / наук. ред. Каліущенко В. та ін.]. - Чернівці : Рута, 2007. - 310 с.

Багатотомний документ

1. Історія Національної академії наук України, 1941-1945 / [упоряд. Л. М. Яременко та ін.]. - К. : Нац. б-ка України ім. В. І. Вернадського, 2007 - (Джерела з історії науки в Україні).

Ч. 2: Додатки - 2007. - 573, [1] с.

2. Межгосударственные стандарты: каталог в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Рубцова Е. Ю.; ред. Иванов В. Л.]. - Львов : НТЦ "Леонорм-Стандарт", 2005 - (Серия "Нормативная база предприятия").

Т. 1. - 2005. - 277 с.

3. Дарова А. Т. Неисповедимы пути Господни : (Дочь врага народа) : трилогия / А. Дарова. - Одесса: Астропринт, 2006 - (Сочинения : в 8 кн. / А. Дарова; кн. 4).

4. Кучерявенко Н. П. Курс налогового права : Особенная часть : в 6 т. / Н. П. Кучерявенко. - Х. Право, 2002 -

Т. 4 : Косвенные налоги. - 2007. - 534 с.

5. Реабілітовані історією. Житомирська область : [у 7 т.]. - Житомир : Полісся, 2006 - (Науково-документальна серія книг "Реабілітовані історією" : у 27 т. / голов. редкол. : Тронько П. Т. (голова) [та ін.]). Кн. 1 / [обл. редкол. : Синявська І. М. (голова) та ін.]. - 2006. - 721, [2] с.

6. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. Ч. 1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. - К. : НТУУ "КПІ", 2006. - 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів

1. Економіка, менеджмент, освіта в системі реформування агропромислового комплексу : матеріали

Всеукр. конф. молодих учених-аграрників ["Молодь України і аграрна реформа"], (Харків, 11-13 жовт. 2000 р.) / М-во аграр. політики, Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва. - Х. : Харк. держ. аграр. ун-т ім. В. В. Докучаєва, 2000. - 167 с.

2. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. міжвуз. наук.-практ. конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. - К. : ІСОА, 2002. - 147 с.

3. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. бюл. - К. : Асоц. укр. банків, 2000. - 117 с. - (Спецвип. : 10 років АУБ).

4. Оцінка й обґрунтування продовження ресурсу елементів конструкцій : праці конф., 6-9 черв. 2000 р., Київ. Т. 2 / відп. Ред. В. Т. Трощенко. - К. : НАН України, Ін-т пробл. міцності, 2000. - С. 559-956, ХІІІ, [2] с. - (Ресурс 2000).

5. Проблеми обчислювальної механіки і міцності конструкцій: зб. наук. праць / наук. ред. В. І. Моссаковський. - Дніпропетровськ : Навч. кн., 1999. - 215с.

6. Ризикологія в економіці та підприємстві : зб. наук. праць за матеріалами міжнар. наук.-практ. конф., 27-28 берез. 2001 р. / М-во освіти і науки України, Держ. податк. адмін. України [та ін.]. - К. : КНЕУ : Акад. ДПС України, 2001. - 452 с.

Препринти

1. Шиляев Б. А. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ/ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов / Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. - Х. ННЦ ХФТИ, 2006. - 19 с. - (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр "Харьк. физ.-техн. ин-т"; ХФТИ 2006-4).

2. Панасюк М. І. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами / Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. - Чорнобиль : Ін-т пробл. безпеки АЕС НАН України, 2006. - 7, [1] с. - (Препринт / НАН України, Ін-т пробл. безпеки АЕС ; 06-1).

Депоновані наукові праці

1. Социологическое исследование малых групп населения / В. И. Иванов [и др.]; М-во образования Рос. Федерации, Финансовая академия. – М., 2002. – 110 с. – Деп. в ВИНТИ 13.06.02, № 145432.

2. Разумовский, В. А. Управление маркетинговыми исследованиями в регионе / В. А. Разумовский, Д. А. Андреев. – М., 2002. – 210 с. – Деп. в ИНИОН Рос. акад. наук 15.02.02, № 139876.

Словники

1. Географія : словник-довідник / [авт.-уклад. Ципін В. Л.]. - Х. : Халімон, 2006. - 175, [1] с.

2. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ. термінів і понять з орг. навч. процесу у вищ. навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. - К. : Європ. ун-т, 2007. - 57 с.

3. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та ін.]. - К.: Карпенко, 2007. - 219 с.

4. Європейський Союз : словник-довідник / [ред.-упоряд. М. Марченко]. - 2-ге вид., оновл. - К. : К.І.С., 2006. - 138 с.

Атласи

1. Україна : екол.-геогр. атлас : присвяч. всесвіт. дню науки в ім'я миру та розвитку згідно з рішенням 31 сесії ген. конф. ЮНЕСКО / [наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.]; Рада по вивч. продукт. сил України НАН України [та ін.]. - / [наук. редкол. : С. С. Куруленко та ін.]. - К. : Варта, 2006. - 217, [1] с.

2. Анатомія пам'яті: атлас схем і рисунків провідних шляхів і структур нервової системи, що беруть участь у процесах пам'яті: посіб. для студ. та лікарів / О. Л. Дроздов, Л. А. Дзяк, В. О. Козлов, В. Д. Маковецький. - 2-ге вид., розшир. та доповн. - Дніпропетровськ : Пороги, 2005. - 218 с.

3. Куерда Х. Атлас ботаніки / Хосе Куерда; [пер. з ісп. В. Й. Шовкун]. - Х. : Ранок, 2005. - 96 с.

Законодавчі та нормативні документи

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. - Офіц. вид. - К.: Парлам. вид-во, 2006. - 207 с. - (Бібліотека офіційних видань).

2. Медична статистика : зб. нормат. док. / упоряд. та голов. ред. В. М. Заболотько. - К. : МНІАЦ мед. Статистики : Медінформ, 2006. - 459 с. - (Нормативні директивні правові документи).

3. Експлуатація, порядок і терміни перевірки запобіжних пристроїв посудин, апаратів і трубопроводів теплових електростанцій : СОУ-Н ЕЕ 39.501 : 2007. - Офіц. вид. - К. : ГРІФРЕ : М-во палива та енергетики України, 2007. - VI, 74 с. - (Нормативний документ Мінпаливенерго України. Інструкція).

Стандарти

1. Графічні символи, що їх використовують на устаткуванні. Показчик та огляд (ISO 7000 : 2004, IDT) : ДСТУ ISO 7000 : 2004. - [Чинний від 2006-01-01]. - К. : Держспоживстандарт України 2006. - IV, 231 с. - (Національний стандарт України).

2. Якість води. Словник термінів : ДСТУ ISO 6107-1 : 2004 - ДСТУ ISO 6107-9 : 2004. - [Чинний від 2005-04-01]. - К. : Держспоживстандарт України, 2006. - 181 с. - (Національні стандарти України).

3. Вимоги щодо безпечності контрольно-вимірювального та лабораторного електричного устаткування. Частина 2-020. Додаткові вимоги до лабораторних центрифуг (EN 61010-2-020:1994, IDT) : ДСТУ EN 61010-2-020 : 2005. - [Чинний від 2007-01-01]. - К. : Держспоживстандарт України, 2007. - IV, 18 с. - (Національний стандарт України).

Каталоги

1. Межгосударственные стандарты : каталог : в 6 т. / [сост. Ковалева И. В., Павлюкова В. А.; ред. Иванов В. Л.]. - Львов : НТЦ "Леонорм-стандарт, 2006 - (Серия "Нормативная база предприятия").

Т. 5. - 2007. - 264 с.

Т. 6. - 2007. - 277 с.

2. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області : каталог-довідник / [авт.-упоряд. М. Зобків та ін.]. - Львів : Новий час, 2003. - 160 с.

3. Університетська книга : осінь, 2003 : [каталог]. - [Суми: Унів. кн., 2003]. - 11 с.

4. Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Горницкая И. П., Ткачук Л. П. - Донецк : Лебедь, 2005. - 228 с.

Бібліографічні показчики

1. Куц О. С. Бібліографічний показчик та анотації кандидатських дисертацій, захищених у спеціалізованій вченій раді Львівського державного університету фізичної культури у 2006 році / О. Куц, О. Вацеба. - Львів : Укр. технології, 2007. - 74 с.

2. Систематизований показчик матеріалів з кримінального права, опублікованих у Віснику Конституційного Суду України за 1997-2005 роки / [уклад. Кириць Б. О., Потлань О. С.]. - Львів : Львів. держ. ун-т внутр. справ, 2006. - 11 с. - (Серія : Бібліографічні довідники; вип. 2).

Дисертації

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: дис. доктора фіз.-мат. наук: 01.03.02 / Петров Петро Петрович. - К., 2005. - 276 с.

Автореферати дисертацій

1. Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук : спец. 05.02.08 „Технологія машинобудування” / І. Я. Новосад. - Тернопіль, 2007. - 20, [1] с.

2. Нгуен Ші Данг. Моделювання і прогнозування макроекономічних показників в системі підтримки прийняття рішень управління державними фінансами : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. техн. наук :

спец. 05.13.06 „Автоматиз. системи упр. та прогрес. інформ. технології” / Нгуен Ші Данг. - К., 2007. - 20 с.

Авторські свідоцтва

1. А. с. 1007970 СССР, МКИЗ В 25 J 15/00. Устройство для захвата неориентированных деталей типа валов / В. С. Ваулин, В. Г. Кемайкин (СССР). – № 3360585/25–08; заявл. 23.11.81; опубл. 30.03.83, Бюл. № 12.

Патенти

1. Пат. 2187888 Российская Федерация, МПК7 Н 04 В 1/38, Н 04 J 13/00. Приемопередающее устройство / Чугаева В.И.; заявитель и патентообладатель Воронеж. науч.-исслед. ин-т связи. – № 2000131736/09; заявл. 18.12.00; опубл. 20.08.02, Бюл. № 23 (II ч.).

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання
1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. - 2007. - № 6. - С. 15-18, 35-38.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. - 2006. - № 6. - С. 14-17.

3. Валькман Ю. Р. Моделирование НЕ-факторов - основа интеллектуализации компьютерных технологий / Ю. Р. Валькман, В. С. Быков, А. Ю. Рыхальский // Системні дослідження та інформаційні технології. - 2007. - № 1. - С. 39-61.

4. Ма Шуїн Проблеми психологічної підготовки в системі фізкультурної освіти / Ма Шуїн // Теорія та методика фізичного виховання. - 2007. - № 5. - С. 12-14.

5. Регіональні особливості смертності населення України / Л. А. Чепелевська, Р. О. Моїсеєнко, Г. І. Баторшина [та ін.] // Вісник соціальної гігієни та організації охорони здоров'я України. - 2007. - № 1. - С. 25-29.

6. Валова І. Нові принципи угоди Базель II / І. Валова; пер. з англ. Н. М. Середи // Банки та банківські системи. - 2007. - Т. 2, № 2. - С. 13-20.

7. Зеров М. Поетична діяльність Куліша // Українське письменство ХІХ ст. Від Куліша до Винниченка : (нарис з новітнього укр., письменства) : статті / Микола Зеров. - Дрогобич, 2007. - С. 245-291.

8. Третьяк В. В. Возможности использования баз знаний для проектирования технологии взрывной штамповки / В. В. Третьяк, С. А. Стадник, Н. В. Калайтан // Современное состояние использования импульсных источников энергии в промышленности: междунар. науч.-техн. конф., 3-5 окт. 2007 г. : тезисы докл. - Х., 2007. - С. 33.

9. Чорний Д. Міське самоврядування: тягарі проблем, принади цивілізації / Д. М. Чорний // По лівий бік Дніпра : проблеми модернізації міст України : (кінець ХІХ - початок ХХ ст. / Д. М. Чорний. - Х., 2007. - Розд. 3. - С. 137-202.

Електронні ресурси

1. Богомольний Б. Р. Медицина екстремальних ситуацій [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. мед. вузів ІІІ - ІV рівнів акредитації / Б. Р. Богомольний, В. В. Кононенко, П. М. Чуєв. - 80 Min / 700 MB. - Одеса : Одес. мед. ун-т, 2003. - (Бібліотека студента-медика) - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM); 12 см. - Систем. вимоги : Pentium; 32 Mb RAM; Windows 95, 98, 2000, XP; MS Word 97-2000. - Назва з контейнера.

2. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. перепису населення 2001 р. / Держ. ком. статистики України; ред. О. Г. Осауленко. - К. : CD-вид-во "Інфодиск", 2004. - 1 електрон. опт. диск (CD-ROM) : кольор.; 12 см. - (Всеукр. перепис населення, 2001). - Систем. вимоги : Pentium-266; 32 Mb RAM; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. - Назва з титул. екрану.

3. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі : електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003”) [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А. Павлуша // Бібліотечний вісник - 2003. - № 4. - С. 43. - Режим доступу до журн. : <http://www.nbu.gov.ua/articles/2003/03klinko.htm>.

Примітки:

1. Бібліографічний опис оформлюється згідно з ДСТУ ГОСТ 7.1:2006 “Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання”.

2. Опис складається з елементів, які поділяються на обов’язкові та факультативні. У бібліографічному описі можуть бути тільки обов’язкові чи обов’язкові та факультативні елементи. Обов’язкові елементи містять бібліографічні відомості, які забезпечують ідентифікацію документа. Їх наводять у будь-якому описі.

Проміжки між знаками та елементами опису є обов’язковими і використовуються для розрізнення знаків граматичної і приписаної пунктуації.

ЗАВДАННЯ НА НАУКОВУ РОБОТУ СТУДЕНТА

**ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА
ІНСТИТУТ ТУРИЗМУ**

Кафедра

_____

(назва кафедри)

ЗАВДАННЯ НА НАУКОВУ РОБОТУ СТУДЕНТА

_____

(Прізвище, ім'я, по-батькові студента)

Спеціальність _____

Курс _____

Група _____

Семестр _____

Науковий керівник _____

(Прізвище, ім'я, по-батькові, посада викладача)

Вид наукової роботи _____

(магістерська)

Тема наукової роботи _____

Рекомендована література _____

_____

_____

_____

Перелік питань, які необхідно розглянути _____

_____

_____

_____

_____

Дата видачі завдання _____

Термін подачі до захисту _____

**КАЛЕНДАРНИЙ
НАУКОВОЇ РОБОТИ****ПЛАН****ВИКОНАННЯ**

	Назва етапів підготовки наукового дослідження	Термін виконання	Форма контролю
1	Складання бібліографії з теми дослідження		Список (картотека) літературних джерел
2	Вивчення та аналіз науково-методичної літератури, розробка теоретичних основ дослідження		Тези
3	Визначення структури наукової роботи		Орієнтовний план роботи
4	Вибір методів дослідження		Опис методик дослідження
5	Проведення експериментального дослідження або вивчення та узагальнення досвіду з даної проблеми		Дані експерименту (опис досвіду)
6	Оформлення результатів дослідження		Наукова робота

Студент _____

Науковий керівник _____

Зав. кафедри _____

“ _____ ” _____ 200__ р.

(назва вищого навчального закладу)

ГОЛОВІ
ДЕРЖАВНОЇ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ № _____

Направляється студент _____
(прізвище, ініціали)

на захист магістерської роботи

(назва теми)

Карта громадської діяльності, карта науково-дослідної діяльності, навчальна картка студента, витяг із обліково-екзаменаційних відомостей, магістерська робота й рецензія додаються.

Директор Інституту туризму _____

Довідка про успішність

(прізвище, ініціали)
за _____ час _____ навчання _____ у _____ інституті
туризму _____
з 200__ по 200__ рр. повністю виконав навчальний план
спеціальності _____
з такими оцінками:
відмінно _____ %,
добре _____ %,
задовільно _____ %.
Диспетчер інституту туризму _____

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Антоненко І. Бібліографічний опис електронних ресурсів [Текст] : методичні матеріали для пристатейної бібліографії / Антоненко І., Баркова О. // Бібліотечний вісник. - 2006. - № 1.- С. 25-27.
2. Баскаков, А. Я. Методология научного исследования [Текст] : Учеб. пособие / А. Я. Баскаков, Н. В. Туленков; Отв. ред. М. В. Дроздецкая - К.: МАУП, 2002. -216 с.
3. Введення в дію нового стандарту з бібліографічного опису ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. Основні відмінності від ГОСТ 7.1.-84 : Нові правила бібліографічного опису / Державна наукова установа „Книжкова палата України”. - Режим доступу : <http://www.ukrbook.net>.
4. Вихрущ В. О. Методология та методика наукового дослідження [Текст] / В. О. Вихрущ. – Тернопіль, 2004. – 224 с.
5. Гончаренко С. І. Педагогічні дослідження: методологічні поради молодим науковцям [Текст] / С. І Гончаренко. – К. : АПН України. 1995. – 45 с.
6. Єріна А. М. Методология наукових досліджень [Текст] : навч. посібник / А. М. Єріна, В. Б. Захожай, Д. Л. Єрін. – К. : ЦНЛ, 2004. – 212 с.
7. Кіліченко О. І., Степанова Л. В., Ткачук О. М., Хрущ В. Д. Технологія самостійної навчально-наукової роботи студентів [Текст] : Методичні матеріали. – Івано-Франківськ : Плай, 2003. – 90 с.
8. Клименюк О. В. Виклад та оформлення результатів наукового дослідження [Текст] : авторський підручник / Олександр Валеріанович Клименюк.– Ніжин : Аспект-Поліграф, 2007.– 398 с.
9. Клименюк О. В. Технологія наукового дослідження [Текст] : авторський підручник / Олександр Валеріанович Клименюк. - К.-Ніжин: Аспект-Поліграф, 2006. - 308 с.
10. Ковальчук В. В. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком.

МОНУ / Ковальчук Володимир Володимирович, Моїсєєв Лев Михайлович. – 3-ге вид., перероб. і доп. – К. : Професіонал, 2005.– 240 с.

11. Крушельницька О. В. Методологія і організація наукових досліджень [Текст] : навч. посібник для вищ. навч. закл. / Ольга Володимирівна Крушельницька. – К. : Кондор, 2004.– 192 с.

12. Кушнарєнко, Н. М. Наукова обробка документів [Текст] : Підручник / Н. М. Кушнарєнко, В. К. Удалова; За ред. Надольного І. Ф. – К. : Вікар, 2003. - 328 с.

13. Лудченко, А. А. Основи научних досліджень : Учеб. пособие / А. А. Лудченко, Я. А. Лудченко, Т. А. Примак; Под ред. Лудченко А. А. - К. : Знання, 2000. - 114 с.

14. Макогон Ю. В. Основи наукових досліджень в [Текст] : навч. посібник., -2-ге видання. / Ю. В. Макогон – Донецьк : Альфа-прес, 2007. - 144 с.

15. Методичні вказівки до оформлення курсових проектів (робіт) для студентів всіх спеціальностей / Уклад. Г. Л. Лисенко, А. Г. Буда, Р. Р. Обертюх, - Вінниця: ВНТУ, 2006.-58 с.

16. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента [Текст] : Навч. посіб. / Чорненький Я. Я., Чорненька Н. В., Рибак С. Б. та ін. - К. : Професіонал, 2006. - 208 с.

17. П'ятницька-Позднякова, І. С. Основи наукових досліджень у вищій школі [Текст]: Навч. посібник / І. С. П'ятницька-Позднякова; Ред. Бадейкова В. М. - К. : Центр навч. літератури, 2003. -116 с.

18. Пилипчук М. І. Основи наукових досліджень [Текст] : підручник [для студентів вищих навчальних закладів спеціальності "Обладнання лісового комплексу"], задвердж. МОНУ / [Марія Іванівна Пилипчук, Анатолій Сергійович Григор'єв, Володимир Васильович Шостак].– К. : Знання, 2007.– 270 с. : рис., табл.

19. Пілюшенко В. Л. Наукове дослідження: організація, методологія, інформаційне забезпечення [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Пілюшенко Віталій Лаврентійович, Шкрабак

Ірина Володимирівна, Славенко Едвін Ігорович. – К. : Лібра, 2004. – 344 с. : іл. - Бібліогр. : с. 343.

20. Свердан М. М. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Свердан Михайло Михайлович, Свердан Марія Романівна; Буковинська держ. фінансова академія. – Чернівці: Рута, 2006. – 352 с. - Бібліогр. : с. 351-352.

21. Сидоренко В. К. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для вищ. пед. закл. освіти / В. К.Сидоренко, П. В.Дмитренко. – К: РННЦ "ДІНІТ", 2000.– 260 с. - Бібліогр. : с. 254-258.

22. Система стандартів з інформації, бібліотечної та видавничої справи. Бібліографічний запис. Бібліографічний опис. Загальні вимоги та правила складання (ГОСТ 7.1-2003, ІДТ): ДСТУ ГОСТ 7.1:2006. – [Чинний від 2007-07-01]. - К. : Держспоживстандарт України, 2007. – Ш, 47 с. – (Національний стандарт України).

23. Соловйов С. М. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл., реком. МОНУ / Станіслав Миколайович Соловйов. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 176 с.

24. Сорока М. Б. Національна система реферування української наукової літератури [Текст] / М. Б. Сорока. - К. : НБУВ, 2002. - 209 с.

25. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень [Текст] : підруч., затвердж. МОНУ / Стеченко Дмитро Миколайович, Чмир Олена Сергіївна.– 2-ге вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2007.– 317 с. - Бібліогр. : с. 295-317.

26. Стеченко Д. М. Методологія наукових досліджень : Підручник. – 2-ге вид. / Д. М. Стеченко, О. С. Чмир - К. : Знання, 2007.-317с.

27. Філіпенко А. С. Основи наукових досліджень. Конспект лекцій [Текст]: [навч. посіб.] / Філіпенко Антон Сергійович. – К. : Академвидав, 2005. – 208 с. – (Альма-матер). - Бібліогр. : с. 196-199.

28. Цехмістрова Г. С. Основи наукових досліджень [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл.

/ [Галина Степанівна Цехмістрова]; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К. : Слово, 2003. – 240 с.

29. Шведко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] : Підручник / В. М. Шведко – К. : Знання, 2006. – 307с.

30. Шейко В. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / Шейко Василь Миколайович, Кушнарєнко Наталя Миколаївна. - 5-е вид., стер. - К. : Знання, 2006. - 307 с. - Бібліогр. : с. 305-307.

Зміст

ВСТУП.....	1
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ	3
ПОЛОЖЕННЯ ПРО МАГІСТРАТУРУ ПРИКАРПАТСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА.....	6
1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ.....	6
2. ВСТУП НА НАВЧАННЯ.....	8
3. ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ....	9
ОСНОВНІ ЕТАПИ ВИКОНАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	14
ОРІЄНТОВНІ ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	21
ЕТАПИ НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	22
ПРОЦЕС НАПИСАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ	22
СТРУКТУРА МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	25
ПІДГОТОВКА ДО ЗАХИСТУ ТА ЗАХИСТ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	49
ПРАВИЛА ОФОРМЛЕННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	54
КОНТРОЛЬ ПІДГОТОВКИ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	69
РЕЦЕНЗУВАННЯ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	70
ПОРЯДОК ЗАХИСТУ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ.....	72

ЗАГАЛЬНІ КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ.....	74
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ В ШКАЛІ ECTS.....	79
КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ МАГІСТЕРСЬКИХ РОБІТ ЗА СТОБАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ.....	82
ДОДАТКИ.....	85
ДОДАТОК 1 ВЗІРЕЦЬ ОФОРМЛЕННЯ ТИТУЛЬНОГО АРКУША.....	85
ДОДАТОК 2 ВЗІРЕЦЬ ОФОРМЛЕННЯ ЗМІСТУ МАГІСТЕРСЬКОЇ РОБОТИ.....	86
ДОДАТОК 3. ПОРЯДОК НАВЕДЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ.....	87
ДОДАТОК 4. ВЗІРЕЦЬ НАВЕДЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНИХ ВІДОМОСТЕЙ.....	89
ДОДАТОК 5. ЗАВДАННЯ НА НАУКОВУ РОБОТУ СТУДЕНТА.....	99
ДОДАТОК 6. ВИСНОВОК КАФЕДРИ ПРО МАГІСТЕРСЬКУ РОБОТУ.....	102
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104

